

VSEBINA:
Osnutek Ustave LRS — 67 obletnica Stalinovega rojstva — Kaj je dolžnost obiskovalec otrok — Se še da kaj udarniškega izsiliti — Šešče in Tešovo imata vodovod — Ustava LRS — Življenje Maksima Gorkega — Poročilo o delu okrožnega socialnega fonda — Pišejo nam

CENA 2 din — Mesečno 8 din

Leto I. - Štev. 37

GLASILO OKROŽNEGA ODBORA OF CELJE - IZHAJA VSAKO SOBOTO

Celje, 24. decembra 1946

Osnutek Ustave Ljudske Republike Slovenije

Vlada LRS je v zakonitem roku predložila Predsedstvu ustavodajne skupščine svoj osnutek ustave. Ustavodajni odbor je pričel z razpravo in bo izročil predlog ustave v končni pretres in izglasovanje skupščini, ko se bo ta sestala na prihodnje zasedanje. Istočasno s pričetkom razprave daje vlada svoj ustavodajni predlog v razpravo državljanom LRS.

Ko stoji slovensko ljudstvo pred eno najvažnejših svojih nalog, da namreč po dolgih stoletjih svoja teška suženjske zgodovine in borbe za svoj narodni obstoj, pretresa in sklepa o ustavi, s katero dovršuje temeljno zgradbo svoje državnosti, se zaveda osnovnega dejstva, ki mu je to omogočilo. Danes sleherni naš pošten in zaveden delovni človek ve, da je bila narodno osvobodilna borba tista, ki je pisala našo ustavo, da so pridobitve domovinske vojne temeljne točke te ustave in da bodo vsa njena določila izraz našega resničnega stanja, na katerega more z golovosjo in zaupanjem v bodočnost opreti delovno ljudstvo svoj bodoči razvoj.

Slovensko ljudstvo si je v družbi z ostalimi jugoslovanskimi narodi s krvjo priborilo vse pravice in osnove, ki jih bo zapisalo v posamezna določila svojega temeljnega zakona. Slovensko ljudstvo ve, da je njegova naloga le ta, da tisto živo ustavo, ki se je pisala v mislih in srcih boričih se slovenskih ljudi od leta 1941 dalje, prenese v pisni zakon, ki bo potrjen od višjega in zakonitega organa naše oblasti. Jugoslovanski narodi so z mečem pretrgli svojo preteklo zgodovinsko pot, ki jih je uklenila v gnetno odvisnost izkoriščevalskih plastin in v duhovno sužnost. Na tej zgodovinski prekretnici so jugoslovanski narodi enkrat za vselej zavrnili staro obliko in vsebino države in zavrgli stari družbeni red, ter v borbi s tujo okupacijo in domačimi reakcionarnimi izdajalci, opogumljeni in naslonjeni na veliko domovino svobodnih sovjetskih narodov, skovali bratstvo in enakost, si ustvarili novo domovino in položili temelje novemu političnemu in družbenemu redu, v katerem je obost v rokah delovnega človeka.

Ze sredi velike domovinske vojne so se jugoslovanski narodi po svojih izvoljenih delegatih 29. novembra 1943 odločili za federativno ureditev svoje skupne države in istočasno prinesli kot prvi parlament nove demokratične in federativne Jugoslavije zgodovinske odločitve, ki so vsem njenim narodom prvič v zgodovini priznale in zagotovile samostojnost in enakopravnost. Jugoslavija je kot svobodna domovina svobodnih narodov stopila v zgodovino kot nov, močan, progresivni faktor. Kakor je bila nacionalna osvoboditev, bratstvo in enotnost demokratični državni in družbeni red ter pot doslednega in progresivnega razvoja osnova boja in graditve oblasti v domovinski vojni, tako so ostala ta naša tuda osnova vsega bodočega državnega in družbenega življenja v svobodi.

Pred letom dni je slovenski narod skupno s svojimi bratskimi narodi sprejel pravljaj in po svojih zastopnikih sprejel ustavo FLRJ. V to ustavo so jugoslovanski narodi zapisali vse svoje skupne pridobitve narodno-osvobodilne borbe in potrdili tista obča načela naše državnosti, politične družbene in gospodarske ureditve, ki so in morajo biti skupna tako zvezni državi, kakor vsem njenim republikam, delovnemu ljudstvu Jugoslavije kot celoti in slehernemu delovnemu človeku v vsaki republici posebej. Z volitvami v ustavodajno skupščino FLRJ, z javno razpravo o zvezni ustavi, ter z glasovanjem slovenskih zastopnikov v obeh domovih zvezne skupščine je tedaj slovenski narod v osnovah svoje ustave že izrekel svojo premišljeno in dokončno

besedo. Zato je samo po sebi umevno, da vsebujejo osnutki vseh ostalih ustav jugoslovanskih narodov, vsa tista temeljna načela, ki so zapisana v zvezni ustavi. Vse revolucionarne spremembe, z razliko od prejšnjega stanja, tako v pogledu nosilca oblasti, v pogledu socialno-gospodarske strukture, v pogledu odnosov naših narodov do zvezne države in v pogledu njihovih medsebojnih odnosov, so temelj naše ustave tako, kakor so temelj naše skupne jugoslovanske ustave. Zaradi tega ne stoji danes slovensko ljudstvo in njegovo vrhovno predstavništvo pred novo in težko nalogo, ko pripravlja svojo ustavo, ker mu spričo že izvojenih in zapisanih skupnih ustavnih določil, ostaja le ta velika in častna naloga, da kot suveren narod vse to v svoji lastni ustavi potrdi to dejstvo pa v ničemer ne zmanjšuje zgodovinskega pomena sprejetja lastne ustave, ampak ga nasprotno povečuje. Slovenski narod potrjuje s svojo ustavo le načela kot samostojen in enakopraven narod, kot narod, ki je s pravico samoodločbe pristal na državno zvezo z ostalimi jugoslovanskimi narodi in to prav na osnovi enotnih pogledov v državnih, političnih, družbenih in gospodarskih stvareh, ki so se izkristalizirali v osvobodilni borbi in ki predstavljajo resnično in neomajno vez med jugoslovanskimi narodi.

Kakor ni imela zvezna ustava tako ali tudi naša zvezna ustava nekakega programskega karakterja. Ne govori o stvareh, ki bodo, o stvareh, ki naj se tako in tako uredijo. Ne! Naša ustava pravno formulira dejansko stanje, ugotavlja izvršene spremembe v politično družbeni strukturi našega življenja, ugotavlja, da so načela resnične ljudske demokracije uveljavljena v našem javnem življenju in pove, da je dognana volja ljudstva, da je povratek nazaj nemogoč. Naš osnutek ustave je tedaj stvarni izraz resničnega položaja na Slovenskem, izraz dosežene stopnje našega razvoja tako v pogledu naše lastne rasti kakor sožitja z ostalimi jugoslovanskimi narodi. Tak značaj pa seveda ne jemlje ustavi njenega ustvarjalnega pomena, pomena v smislu perspektivnega razvoja, ki ga daje naš osnovni zakon prav na podlagi dosežene stopnje. S tem, da podpira gotove družbene pridobitve, da določa organizacijske oblike in da precizira odnose med posameznimi organi, postaja naša ustava močno orodje v rokah delovnega ljudstva in s tem poroštvo razvoja v progresivno smer. Leto dni ustvarjalnega dela, ki so ga jugoslovanski narodi doprinesli po sprejetju ustave, kaže vso njeno upravičenost. Ta doba nam dokazuje, da je bilo z zvezno ustavo potrjeno tisto resnično dejansko stanje, ki je najbolj ustrezalo interesom delovnega ljudstva.

Zato je bila tako pri krogitvi naše ustave kakor pri naših najvažnejših zakonih enodušnost vseh jugoslovanskih narodov in vsega delovnega ljudstva. V deželah, kjer prevladuje globoka družbena protislovja, kjer se na eni strani šele zbirajo napredne sile z namenom, da si pribore ustrezajoči ustavni okvir, in kjer proti njim stoji sile reakcije, ki se krčevito drže na oblasti in ki branijo svoj reakcionarni ustavni red, je borba za naprednejšo ustavo težavna stvar. Pri nas, ko je bil med narodno-osvobodilno borbo zrušen stari red, si je ljudstvo moglo postaviti tako ustavo, s katero je konstatiralo pridobitve svoje domovinske vojne in si zagotovilo razvoj v izključno svojo korist.

Slovensko ljudstvo bo v svoji ustavi poudarilo predvsem tisto pridobitev, ki je bila zanj v toku domovinske vojne in ki je še danes odločilnega pomena, uzakonilo bo svojo svobodno združenje z ostalimi jugoslovanskimi narodi v zvez-

no državo FLRJ. Poudarilo bo, da je bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov osnova našega sožitja in porok naše bodočnosti. Kakor je to storila naša zvezna država v svoji ustavi za vse narode, tako bo vsak od naših narodov uzakonil v svoji ustavi te osnovne teme je naše pridobitve in našega bodočega življenja. Zato ni in ne bo slovenski narod nikdar pozabil reči našega gesla svojega nacionalnega boja in ednih resničnih osnov svoje lastne državnosti in občega razvoja, ki se odražajo prav v dejstvu skupne zvezne države jugoslovanskih narodov ter njih bratstva in enotnosti. Zato je in bo tako v odnosih do naše zvezne države, v odnosih do jugoslovanskih narodov in njihovih republik, v pogledu izenačenja pravic vseh jugoslovanskih narodov na teritoriju naše republike dejstvo takega bratstva in enotnosti vedno in povsod poudarjeno. Ta ustavna določila postavljajo slovensko ljudstvo v svoj osnovni zakon kot suveren, samostojen in enakopraven narod. Kot tak tudi izvršuje samostojno vse pravice, ki mu jih določa ustava. Prenesel pa je na svojo zvezno državo gotove posledice ekonomske, politične in vzajemne pomoči in sodelovanja, kakor tudi zaradi skupne obrambe narodne svobode in neodvisnosti.

Enotnost slovenskih ljudskih množic v borbi proti tujim zavojalcem in proti domači reakciji je ustvarila resnično ljudsko oblast delovnega človeka. To enotnost je v narodno-osvobodilni borbi, je v prvi dobi naše svobode in bo v vsej bodočnosti čuvalo slovensko ljudstvo kot svojo pridobitev in kot stvarni pogoj resnične demokracije. Zato bo naše ljudstvo pri razpravi o naši ustavi imelo pred očmi pomembno dejstvo naše enotnosti in bo tako kot je v preteklosti, budno pazilo, da ne bodo ostanki reakcionarnih klik, sovražniki naše enotnosti kjer koli in kakor koli zasajali spora med naše delovne množice.

Poleg omenjenih osnov, izhajajočih iz pridobitev narodno-osvobodilne vojne, bo naša slovenska ustava, skladno z zvezno ustavo, uzakonila pridobitve ekonomskega značaja. Te tvorijo podlago naše ljudske demokracije in so poleg gospodarskega razvoja naše ljudske države. Dejstvo, da je danes državna lastnina ljudska lastnina, omogoča oblasti uresničevati našo demokratično politično in družbeno ureditev in našo državno organizacijo. Garancije, ki jih danes daje ustava delovnemu ljudstvu, delavcu, kmetu in delovnemu inteligentu tako v pogledu njihove udeležbe na oblasti in državni upravi, v političnem udeleževanju, organizaciji dela, kakor v pogledu njihove zaštite, so danes ustvarjive prav zato, ker državni sektor obče ljudske imovine omogoča realizacijo takega ljudskega demokratičnega programa. Obveza ljudske oblasti, da podpira sindikalne organizacije in zadružništvo, je dokaz resnične ljudske politike. Pri taki politiki bo imel tudi delovni privatni gospodarski sektor vso možnost svojega obstoja in dostojnega življenja.

Kakor je smatrala vlada Ljudske republike Slovenije za svojo dolžnost, da je izročila osnutek ustave v javno diskusijo, tako smatra za svojo dolžnost tudi to, da pozove slehernega državljanca, da se seznani s tem osnutkom, da pri diskusiji sodeluje in da svoje mnenje sporoči ustavodajnemu odboru bodisi sam ali po svojih ljudskih zastopnikih. Ustava je stvar ljudstva, ker z odločilnim, pravnim dejanjem ugotavlja stopnjo svojega razvoja in polaga temelje bodoči njegovi življenjski poti, zato je prav, da ljudstvo o njej razmisli, razpravlja in pove svojo sodbo.

PREDSEDSTVO VLADE LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Ob 67 letnici rojstva Josipa V. Stalina

21. decembra 1946 je dopolnil tov. Stalin, predsednik Sveta ljudskih komisarjev Zveze sovjetskih socialističnih republik 67. leto svojega življenja. Ta dogodek so praznovali sovjetski narodi, praznovalo pa ga je tudi vse delovno ljudstvo celega sveta. Josip Visarionovič Stalin se je rodil 21. decembra 1879. v mestu Gori v Gruziji. Njegov oče je bil delavec, po poreklu s kmetov. Komaj 15 let star se je Stalin pridružil revolucionarnemu gibanju.

Vse od rane mladosti je bilo njegovo življenje posvečeno delu za zgraditev močne in zmogovite Sovjetske zveze, prve države na svetu, kjer je dobi o delovno ljudstvo oblast v svoje roke, države, ki je razbila in uničila hitlerjevski fašizem.

Veliko delo, kateremu je posvetil vso svojo genialnost, vse svoje sile, je rešilo tudi našo domovino, naše jugoslovansko ljudstvo, da nismo tlačani vseh mogočih imperialistov, da imamo danes resnično neodvisno državo, v kateri ima samo ljudstvo v rokah vso oblast. Generalisim Stalin nam je s svojim delom in s svojo borbo ne samo pokazal, ampak tudi omogočil pot v novo gospodarsko življenje, kjer ne bo več izkoriščanja človeka po človeku.

*

Maksim Gorki o Stalinu

»Neprestano in zmeraj hitreje raste v svetu pomen Josipa Stalina, človeka, ki si je najgloblje prisvojil silo in pogum svojega učitelja in tovariša in ga že 10 let vredno nadomešča na najtežjem mestu voditelja partije. On je globlje od vseh drugih spoznal: resnično in neomajno revolucionarno-ustvarjalna je lahko samo resnična in čisto proletarska, premočrtna sila, ki jo je odkril in navdahnili Lenin. Čudovito organizirana volja, prodorni razum velikega teoretika, pogumrost nadarjenega gospodarja, intuicija resničnega revolucionarja, ki zna natanko razbirati zapletene človeške lastnosti, vzgaja najboljše izmed teh lastnosti ter se brezobzirno bori proti onim, ki ovirajo dober razvoj do skrajne višine — vse to ga je postavilo na Leninovo mesto.«

1934.

»Vsebo je živeti in boriti se v deželi, kjer visoka modrost partije in železna volja njegovega voditelja Josipa Stalina za vse večne čase osvobajata človeka od preteklih navad in predsodkov preteklosti.«

1935.

Slovensko ljudstvo bo sodelovalo pri izgradnji Ustave svoje ljudske republike

V teh dneh bo pričelo slovensko ljudstvo razpravljati o osnutku Ustave LR Slovenije. To je ena izmed najvažnejših njegovih nalog, da po dolgi stoletjih svoje težke suženjske zgodovine in borbe za svoj narodni obstoj pretresa in sklepa o ustavi, s katero se dovršuje temeljna zgradba slovenske državnosti v okviru FLRJ. Pri tem se bo naše ljudstvo zavedalo, da je bila narodno-osvobodilna borba tista, ki je pisala ustavo in da so prav pridobitve domovinske vojne njene temeljne točke kakor trdi, da bodo vsa

določila izraz resničnega stanja, na katerega mora delovno ljudstvo z gotovostjo in z zaupanjem v bodočnost opreti svoj bodoči razvoj.

Dolžnost vsakega državljanca je, da se seznani s tem osnutkom, da sodeluje pri diskusiji, da o njej razmislija, razpravlja in pove svojo sodbo.

Ustava je stvar vsega ljudstva, polaga temelje njegovi bodoči življenjski poti, zato naj ne bo nikogar, ki se ne bi zavedal pomena te diskusije.

Zdravstvena zaštita vajencev

Iz preteklosti nam je znano, da se vprašanju in zaščiti vajencev v kapitalističnem družbenem redu nikdar ni posvečalo toliko pažnje, da bi se mogel vajenec strokovno in kulturno-prosvetno dvigniti. Vajenec takrat ni bil zaščiten z zakoni, ter je bil predmet izkoriščanja od strani delodajalca.

Velika osvobodilna vojna, ki je ovrgla star kapitalistični sistem, je bila temelj nove družbene oblike: kjer je oblast v rokah ljudstva — torej v rokah doslej izkoriščanega razreda. Ljudstvo samo si je prirojilo demokratične zakone, med katere bi lahko šteli v prvi vrsti Zakon o socialnem zavarovanju in zakon o učencih v gospodarstvu (t. j. Zakon o vajencih).

V tem članku se mislim v glavnem posvetiti zdravstveni zaščiti vajencev. Že takoj ob vstopu v delo je vajenec zaščiten z vsemi pravicami, ki jih nudi Zakon o socialnem zavarovanju; še posebej pa z zakonom o učencih v gospodarstvu. Med drugim nudi vso skrb in zaščito zdravju vajencev. Ob vstopu v delo, ko se sklepa učna pogodba, je dolžan vsak delodajalec napotiti vajenca na zdravniški pregled, k zdravniku soc. zavarovanja. Zdravnik izda vajencu zdravniško spričevalo (Vprašalno polo za zdravniško preiskavo vajenca) kot prilogo k učni pogodbi, s katerim je zdravstveno

utemeljena usposobljenost za izbrano obrt. Poleg tega pa vodi zdravnik, ki je pregledal vajenca »Zdravstveni list za vajenca«, na podlagi katerega je izvršena natančna preiskava o njegovem zdravstvenem stanju. Zdravstveni list za zdrži zdravnik tako dolgo, dokler se vajenec svoje obrti ni izučil. Vsak vajenec mora biti vsako leto vsaj enkrat zdravniško pregledan; ugotovljen zdravniški izvid pa se vpiše v Zdravstveni list, ter se tako vodi strogi nadzor o zdravju vajenca.

Pri filialah soc. zavarovanja posluje oddelek za higieno dela, ter ima poseben sektor za zdravstveno zaščito vajencev. Oddelek se zanima v kakšnih razmerah živi vajenec v delavnici in doma ter je v stalnem stiku z Inspekcijo dela, s katero sporazumno vrši preglede obratov in delavnic ter ugotavlja nedostatke v higienem in tehničnem pogledu. Vrši tudi serijske rentgenske preglede pljuč, ter smo dosedaj pregledali vse vajence v Celju in bližnji okolici.

Posebno pozornost posveča oddelek zdravljenju vajencev. Ob vstopu v delo, je poleg splošnega zdravniškega pregleda izvršen tudi pregled zobovja. Oddelek je dolžan skrbeti za pravilno in sistematično zdravljenje zob in ustne votline, ker odtod izvirajo razna vnetja, revmatična obolenja itd. Vse premalo pažnje se po-

Kaj je dolžnost obiskovalke otrok

Njena dolžnost je, da nepristransko presodi položaj zaštite potrebnega otroka. Tega se pa ni zavedala tovarišica, ki odgovarja za to naloge KLO Zalec. Radi bojazni, da bi se zamerila premožni gospodinjici, je spodaj opisani slučaj zamolčala. Ker pa govorice med ljudstvom niso prenehale, je krajevna sekretarka AFŽ tov. Verderber Minka skupaj s tov. Olgo Božiček odšla na posestvo g. Olge Širca ter ugotovila sledeče:

Pri dotični posestnici služi Katarina Nemec, ki ima 11 mesečnega otroka. Vprašale sta gospodinjico, kje je otrok in služkinja. G. Širca je odgovorila, da je služkinja na dvorišču njen otrok pa je v hlevu ker je tam »najtopleje«.

Res sta našli Nemec Katarino na dvorišču, ter skupno z njo odšle v hlev, kjer se jima je nudil kaj žalosten prizor. Iz najtemnejšega kota hleva se je zaskrbljen otroški jok. Tam je stal v zagradi sodeček iz katerega je mati dvignila napol nagega otroka, ki je bil ves umazan od lastnega blata. Videlo se je, da otrok že dalj časa ni bil umit. Na vprašanje kedar čisti otroka, je odgovorila, da največkrat v nedeljo, ker drugače ni časa.

Med tem se je v hlevu pojavila gospodinja. Opozorili sta jo, da otrok lahko oslepi od amonijaka in postane pohabljenec, ker se ne more kretati v sodu. Razen tega pa še popoln idiot ker celi dan ne sliši drugega kot mukanje krav. Nakar je izjavila, da otrok v kuhinji ne

more biti, ker so cementna tla, v sobi kjer spita pa se ne kuri ker nimajo premoga. Otroka so pa zato dali v hlev, ker mu je tam najtopleje.

Vprašale so mater zakaj se ni obrnila za pomoč na organizacijo AFŽ, nakar je izjavila, da ni poučena in po vsem videzu se je bala podati kakršno koli izjavo v strahu, da bo izgubila službo.

Ob tej priliki bi najstrožje obsodili gospodinjico, ki ima sama zelo prostorno stanovanje, obsega jo več sob, med njimi tudi »Bidermajer-salon«. Vprašali bi jo radi ali ima srce ali ne, ker kako se more drugače udobno počutiti v svojih sobah ko pod isto streho životari otrok še dojenček slabše kot žival? Izgleda, da gospa Širca pozablja, da je minula stara Jugoslavija, ko so lahko posle izkoriščali, kakor se jim je zljubilo, čas bi bil, da se že končno zave, da je tudi služkinja človek in ravno tako njen otrok. Njena dolžnost bi bila, da Katarino Nemec pouči kam naj se obrne, če že sama ni v stanju nuditi vsaj skromen kot za njenega otroka.

Vsem obiskovalkam pa naj bo ta slučaj v opomin, da morajo svojo službo izvršiti res nepristransko, ker le takrat bodo lahko odkrile vse nepravilnosti, ter pomagale zaščiti potrebnim do njihovih pravic.

Za okrajni odbor AFŽ Celje-okolica
Kovič Stana.

Od pravilne sestave odborov je odvisno v veliki meri delo organizacije ali društva

Čeprav je za nami eno in pol leta izgrajevanja in utrjevanja odborov, vendar se še pojavljajo napake, ki ne dolikujejo današnjemu času. Naša dolžnost je, take napake osvetliti, da bi se popravile, v bodoče pa predhodno preprečile.

Krajevni OF odbor Čret je izgubil enega člana iz svoje srede, ki ni čutil svoje državljske dolžnosti, da bi sodeloval na sestankih, kaj šele aktivno v gospodarskem dvigu terena. Odbor je pristopil k težkemu de.u, k izbiri novega člana.

Odločitev je kaj kmalu padla, brez vsakega ugovora. Po vsemu sodeč, se ni mnogo razmišljalo, kdo je upravičen zastopati ljudstvo v odboru, ali tisti, ki je doprinesel svoj delež k naši skupnosti, ali pa tisti, ki stoje hladnokrvno ob strani vse do danes. Poslednje merilo se jim je zdelo primernejše.

Kljub temu, da je socialni sestav odbora zelo pomanjkljiv in sestoji večji del iz nameščenstva, obrtnikov in enega kmeta, niso prazno mesto izpolnili z delavcem, ki ima danes polno pravico in dolžnost zastopati delavski sloj prebivalstva, ampak so ga prepustili zopet obrtniku.

Primer birokracije se je pokazal v nepravilnem pojmovanju poslovanja AFŽ odbora, kjer sekretarka ne prizna nobene direktive, ki je sporočena po kateri odborici, ampak se strogo drži le pisanih okrožnic.

V današnjem času moramo biti bolj gibčni in samoiniciativni ter je v izrednih primerih upoštevati tudi ustno sporočilo, z druge strani pa je potrebno večje zupanje sekretarke do svojih od žena izvoljenih odborici.

Opazovalec.

„Se da še kaj udarniškega izsiliti“

Kmalu po prevzemu tiskarne Rode & Martinčič v Celju v občeljudsko last se je v pisarni med kupi zaprašenih aktov našlo poročilo prvomajskega tekmovanja, katerega je pisal sam solastnik podjetja in ga poslal Ministrstvu za industrijo in rudarstvo VLRS, kot redno mesečno poročilo.

Delavci tega podjetja zelo dobro vedo, kaj sta sodružabnika podjetja s svoje strani napravila v času prvomajskega tekmovanja, ko so iz vrst najboljših delavcev nastajali udarniki. Delavci dobro vedo, da so potom svojega zaupnika, ki je vodil v podjetju tekmovanje, prosili lastnika, da jim napravi vsaj nova tla v delavnih oddelkih, da ne bodo izgledali kot svinjaki. Da bodo delavke saj enkrat kar podjetje obstaja, lahko temeljito pometle in uredile delovni prostor tako, da bo človek, ki stopi v delavnico že prvi vtis imel tak, da je prišel med delavce in ne v kakšno zapuščeno drvarnico, kjer leži vse vprek.

Razumljivo je, da lastnikovo poročilo ne vsebuje tega, temveč ravno nasprotno. Lastnik graja obratnega zaupnika s tem da trdi, da vedno drži z delavci. Ne vem, ali bi moral zaupnik v tem slučaju podpreti lastnika in pomiriti delavca?

Poročilo v glavnem prikazuje tekmovanje lastnikov za 10 let nazaj. O tem, da sta tekmovala v preteklih letih smo

lagla na čiščenje zob in izpiranje ustne votline. Stroške za zdravljenje zob vajencev v celoti prevzame socialno zavarovanje.

Skrb za vajence ima dalekosežen namen, zaščititi vajenca pred izkoriščanjem, mu nuditi priliko, da se vsestransko izpopolni. Naši vajenci bodo vzgojeni na nov način, na zdravih temeljih ljudske oblasti, ter bodo trden temelj v izgradnji novega tipa delovnega človeka in družbe.

FZSZ, filiala Celje

Center za zdravstveno propagando

lahko prepričani. Način tekmovanja je bil pa povsem drugačen če pomislimo, da sta tekmovala, kako bi si čimveč nakupčila in izmogovala delavce. Da, tekmovanje za njiju v tem času in na tak način jima je bilo lahko voditi. Toda danes pa jima je bilo težko napraviti to, kar so od njiju prosili delavci, ker bi s temi izboljšanimi delavci lažje delali in s tem dvigali produkcijo. Seveda, ker bi od tega ne imela lastnika nič drugega kot izgubo, tega nista hotela napraviti.

Dobesedno je bilo v lastnikovem poročilu napisano takole:

»Ko sem prišel 1. maja v tiskarno, sem začuden gledal okoli, ker je bilo vse izredno snažno. Po zidovju parole Celo slike so bile okrašene z zelenjem. Kmalu je prišel k meni glavni zaupnik in mi sporočil, da se bo začelo z 1. majem majsko tekmovanje. Oddal mi je program tekmovanja, ki so ga sestavili delavci, ter se priporočal, da tudi poslovodstvo po svojih močeh prispeva do uspešnih rezultatov. Obljubil sem mu, da bova tudi solastnika prispevala po svojih skromnih močeh, če se še da kaj od naju pri desetletni tekmovalni borbi za obstanek, še kaj udarniškega izsiliti. Začeli smo! Strogo sem nadziral delo in to tembolj, ker pri vnetosti tekmovanja se kaj rada vtihotapi površnost dela. Zato sem večkrat kritiziral, obveščal zaupnika, ki je izglajeval napake, bil redni zagovornik delavstva in ni nikdar pritrdil meni da bi imel prav.«

Ali niso besede »če se še da kaj izsiliti« naravnost smešne? Vsem bo skoraj jasno, da bi se v tem podjetju napravili lahko vidni uspehi v tekmovanju, če bi lastnika ne gledala s takimi očmi na Titov poziv o prvomajskem tekmovanju. Tudi če pogledamo podrobneje prvi stavek v poročilu, bi prišli do zanimivega zaključka. Že sam lastnik pravi, da ne sicer dobesedno, temveč lahko po besedah sklepamo, da so bili delavci sami iniciator in organizator čiščenja prosto-

rov in da so oni sami izobesili parole, ki so jih vodile in vzpodbujale k tekmovanju. Delavci pa vedo povedati, da je takoj po nemški okupaciji opozarjal v tem podjetju nemški napis: »Govori samo nemški«, katerega pa niso obesili na svojo pobudo, temveč na ukaz solastnikov. Verjetno je spadalo tudi to, v tisto njihovo 10letno tekmovanje.

Danes pa, ko je podjetje prešlo v roke

delovnega ljudstva, bo tudi delavcem te tiskarne dana možnost, da dvignejo produkcijo in da bodo uspehi nadaljnjega tekmovanja povsem drugačni kot doslej, ker bodo napake prejšnjih solastnikov takoj odpravljene. Da pa bo tekmovanje res uspešno so pa delavci prepričani. Takoj po prevzemu tiskarne v občeljudsko oblast so z navdušenjem napovedali tekmovanje Mohorjevi tiskarni, Gm

Ker niso razumeli

Medtem, ko so mali kmetje v polni meri razumeli klic ljudske oblasti za oddajo prejšnjov krompirja v toliki meri, in so si nekateri celo od ust pritrkali, da so mogli žrtvovati od svojega pridelka za potrebe naših mest in industrijskih centrov, razumevajoč, da je prav v tej akciji manifestirana in v dejanju pokazana povezanost med delavcem in kmetom, so se našli nekateri, sicer redki, ki so hoteli kovati iz stiske svoj kapital in zatajili svoje zaloge krompirja.

Pred Okrajnim sodiščem v Celju so se zagovarjali zaradi utajitve krompirja in biti tam obsojeni naslednji:

Sod'n Uršula, Bukovžlak, zatajila je 1600 kg krompirja, obsojena na 9 mesecev prisilnega dela brez odvzema prostosti, na zaplembo 2000 kg krompirja in na 2000 din povprečnine.

Gologranc Stanislav, kmet iz Blagovne, zatajil 2000 kg krompirja, obsojen na 1000 din denarne kazni, 20 dni

prisilnega dela brez odvzema prostosti in na zaplembo presežka krompirja.

Kumer Ivan, kmet iz St. Jurija ob Taboru, zatajil 2000 kg krompirja, obsojen na 6 mesecev prisilnega dela brez odvzema prostosti, 500 din povprečnine in zaplembo presežka krompirja. Koželj Franc na 1000 din kazni in 100 din povprečnine, ter na zaplembo krompirja.

Proi sodbi za Gologranci Stanislava in Koželja Franca je javni tožilec vložil priziv.

Pred Okrajnim sodiščem v Smarju so bili obsojeni naslednji: Debelak Simon, Ponikva na 17.000 din, 1000 din povprečnine in na odvzem 1222 kg krompirja, Zdošek Martin, Ponikva, 1000 din kazni, 1000 din povprečnine in zaplembo presežka. Zdošek Ivan, Ponikva na 5000 din kazni in 500 din povprečnine in zaplembo presežka. Bratuša Danilo, Kostivnica, na 4000 din kazni, 1000 din povprečnine in na zaplembo presežka. Gradišnik Ivan, Polje ob Sotli na 3000 din kazni, 1000 din povprečnine in na zaplembo presežka.

Hribovska vas Tešova si gradi vodovod

Tešova je mala vas na južni strani Dobrovej. Dobrovlje so bile center partizanskega gibanja na Stajerskem. Teren je kamnit, kmetije majhne, ljudje so vajeni skromnega življenja. Utrjeni v neprestani borbi za vsakdanji kruh, za obstoj, nimajo nikakih posebnih želja in razvad, kakor so jih vajeni nižinski, bogatejši predeli. Gojili so samo eno veliko željo, da bi imeli vodo. Reber, kjer so te vasi, je suha, s podzemnimi votlinami, ki požro vso vodo. Ob vsaki suši so morali goniti živino kilometre daleč na vodo, za sebe pa so jo vozili v sodih. To se je dostikrat dogajalo tudi v zimi, v mrazu.

V bivši Jugoslaviji ni bilo razumevanja od strani oblasti za te potrebe, ki so naravnost življenjske važnosti za te kraje.

»Se meniti se niso hoteli o tem...« ko je prosila vas za pomoč za gradnjo vodovoda, je povedal kmet Vodlan.

Zdaj, ko je pa ljudska oblast, je dobila vas kredit za nabavo potrebnega materiala, cevi in cementa, kmetje pa so se povezali med seboj in začeli z

delom. Zajeli so izvir visoko nad vasjo, 800 m od vasi in izkopali glavni vod. Pri tem so naleteli na velikanske težave. Teren je skalnat, delo je napredovalo počasi, napredovalo pa je. Delo ovira tudi velika strmina, daleč iz doline je bilo treba voziti cement in cevi, ki so jih nato nosili dalje v breg. Zgradili so rezervoar za 50.000 litrov vode, kamenje, iz katerega so potem napravili gramoz za betoniranje, so nanosili skupaj.

Doslej so uporabili okrog 150.000 din kredita, ki jim ga je dala na razpolago ljudska oblast. Opravljeno delo pa predstavlja nad milijonsko vrednost. Vsak, kdor si ogleda opravljeno delo in ki vidi prizadevanje teh skromnih in de'ovnih ljudi, mora priznati, da je to ljudstvo pokazalo veliko požrtvovalnost. Spoznalo je, da v razcepljenosti, v kakršno so ga tirali nekdanji oblastniki ni napredka, da je le v skupnosti in organiziranjem prizadevanju, ki najde podporo svoje ljudske oblasti garancija za gospodarski dvig in blagostanje.

Kako je danes v domovini Kristusovega rojstva

Ako si v duhu predstavljamo Jutrovo deželo, tudi Obljubljeno imenovano, ki jo pa označujemo v zemljepisju krajo Palestino, začnemo misliti na nekako bajno deželo, na kraj, kjer »se cedita med in mleko.«

Naša domišljija o njej nas kruto vara, o tem bi znali povedati tudi redki slovenski posamezniki — romarji, ki so pred prvo vojno ali še redkejši, ki so morebiti med časom obeh krvavih vojn, prišli tja. Njihove sanje o tisti bajni deželi so se hipoma razblinile, kajti zagledali so čisto drugačen svet, kot so si ga predstavljali... Palestina je v resnici dežela prečudne mešanice jutrovskega ljudstva, s krvjo prepojena zemlja, za katero posest so se že v davni in tudi vse doslej bili hudi boji.

Popotnik, ki se je nedavno mudil v njej, jo opisuje takole:

Jeruzalem, sveto mesto kristjanov, sinov Abrahama (to je Judov) in pa muslimanov, se zdi dandanes bolj trdnjava, kot pa posvečen kraj.

Svetopisemska dežela je v vsakem pogledu polna velikih nasprotij, velikih razlik. To opazimo že takoj, ko vstopimo vanjo, ko pridemo v njeno prastaro morskno luko Jafa, kjer je nekot sprejel pod svojo gostoljubno streho Jezusa Simon — strojar. Se dandanes močijo tam ob obali strojarji kože, medtem, ko švigajo mimo moderni motorni čolni z mednarodnimi potniki, izstopajočimi iz velikih preokceanskih parnikov, da tako dosežejo obalo. Po ulicah ob obali se zibljuje v počasnih korakih velblodi, drve avtomobili, vlačijo male vozičke, koracajo s tovorom obloženimi osli, vmes pa trobijo vozniki težkih tovornih avtomobilov. Ti glasovi in hrup mesta se mešajo z glasom mučnina (turškega duhovnika), hvalečnega A'aha z bližnje mošeje, mohamedanske cerkve.

Se izraziš pridejo do veljave nasprotja, ko stopamo proti čisto židovskemu predelu mesta, nazvanemu Tel-Aviv. Na poti srečujemo mohamedance tudi s tremi ženami, težko zagnanimi v črtno Sobotna je, to je toliko, ko pri nas nedelja in ljudje obojega spo'a, ki so zvečita oblečeni v kratke hlače do kolen, so na prehodu Namenjeni so iz oknih, prastarih ulic Jafe v snežnobe povsem evropsko mesto Tel-Aviv, kjer se slika v vohod in zahod, kjer se srečujeta Jutrova in Večerna dežela. Tel-Aviv, belo mesto ob aurno modrem morju, je že doseglo svoj razvoj in je

postala nesporna prestolnica Palestine. Novo je in brez vsake cerkve, menda edno tako mesto na svetu, čeprav je oddaljeno le 80 km od Jezusovega rojstnega kraja Betlehema. Vendar napotimo se najprej proti Jeruzalemu. Mimo nas švigajo brzi avtomobili, hkrati pa obstanejo pobožni romarji na meji mesa, legajo na sveta tla in jih spošljivo poljubljajo. Naša Velika noč se družu s prazniki drugih ver na iste dni, zato je vse zajeto v vzdušje še nekam večje pobožnosti.

Pot po starem delu Jeruzalema pomeni pač pravcato doživetje, tu smo res sredi Jutrove dežele, v središču Orienta. To nam izpričuje posebno živahno vrvenje pisanih množic, a govore za to tudi vsa druga znamenja. Tukaj je po vsem svetu znana cerkev Božjega groba s svojimi bogatimi, z zlatom obloženimi oltarji, pred njo pa cele gruč prosjakov, slepcev in gobavcev, pretresljive podobe najhujše revščine in propalosti. Tam, malo naprej, postavljena na kraju nekdanjega Salomonomovega templja, stoji Omarjeva mošeja, največje svetišče mohamedanskega sveta in dalje po velikih ovinkih prispemo do podrtega zidovja starega Jeruzalema, ob katerem tožijo in joka jo židje. V njihovem ječanju začutiš vso neznansko bolečino preganjanega naroda, ki je od egipčanske do Hitlerjeve sužnosti preostal toliko, kot nobeden drug narod na svetu.

Pa tudi zunaj na podeželju opazujemo vse povsod živa nasprotja. Bodisi, da gledamo palestinskega kmeta na tratah Galileje, kjer se trudi z lesenim plugom starodavne oblike, bodisi, da opazujemo na sosednem polju sopihajoč in ropajoč traktor, ki odrija globoke brazde v silnih dolžinah. Časovna in življenjska nasprotja vsepovsod: na Genezareškem jezeru lovi arabski ribič prav na isti način, kot se je to dogajalo v sve'opisemskih časih, istočasno pa se spušta na gladino jezera velik hidroplan, vodno letalo angleške družbe Imperial-Airways z nepopisnim hrúšcem in trúšcem. In v Nazare'u? Tam vabijo pisani in šekasti plakati ljudi, naj si ogledajo ameriški film, medtem ko si ameriški in drugi potniki nalivajo vodo v avtomobile iz Marijinega studenca.

Roparske vojske so spremenile deželo v puščavo. Danes pa jo s trdom obnavljajo v rodovitni svet. To delo pa seve zahteva neznanskih naporov.

Obvestilo čitateljem in naročnikom našega lista!

Zaradi ukinitve okrožja preneha z današnjim dnevom tudi nadaljnje izhajanje okrožnega glasila »Naše delo«.

Naročnikom, ki so plačali list za leto 1947, bo uprava denar vrnila, tistim pa, ki so z naročnino na dolgu, bo poslala položnice, da plačajo zaostalo naročnino!

Šešče so zgradile vodovod

Velik obnovitveni polet, ki je zajel naše ljudstvo že takoj v prvih dneh osvoboditve je v kratkih mesecih prikončnil že v sieherno gorsko vas. Ta polet, ki nima več samo značaja obnovitve, temveč velikega gospodarskega napredka, izvajane po smotrni načrtu s pomočjo ljudske oblasti, zajema danes že vas za vasjo.

Tako so se prebivalci vasi Šešče, KLO Sv. Lovrene pri St. Pavlu v Savinjski dolini odločili, da si zgrade vodovod. Pomenili so se, se združili v zadruzo in šli takoj na delo. Zajeli so močan izvir vode 700 m daleč od vasi, skupno izkopali vsak po svojih močeh rezervoar. Teren, kjer je zdaj rezervoar, je bil nekoč mali ribnik. Zaradi mase blata je bilo delo zelo težavno, treba je bilo izkopati samo tam in odvoziti proč nad 70 kub. metrov močvirne mase.

Vse delo so izvršili kmetje sami brez podpore strokovnjakov, zato so tembolj ponosni na lep in velik uspeh svojega dela. Največ zaslug ima a tov. Drča Franc in Zgank Jakob, ki sta zainteresirala vas za ta podvig in pri vsem tem tudi največ doprinesla. Vodovod, ki je rezultat okrog 2000 de'ovnih ur, ki so jih na prostovoljni osnovi in brezplačno opravili vaščani je za vas velikega pomena. Vas je prišla tako do dobre pitne vode, odpadlo bo dosti truda z dobivanjem vode iz vodnjakov, pri vsem tem pa bo znanen prihranek na času. Razen ene hiše v vasi, ki je tudi ob tej priliki iskala predvsem le svojo korist, brez da bi zato tudi sama kaj žrtvovala, imajo danes vse ostale domačije vodo v hiši in še v hlevih.

Za otvoritev vodovoda so vaščani povabili zastopnike ljudske oblasti, da izrazijo toplo hvaležnost za njeno pomoč, ki jo je nudila s kreditom za nabavo cevi in drugega materiala.

Hkrati z obdelavo in namakanjem zemlje se razvija tudi industrija. Deželo presegajo vedno z novimi cestami, ob njih pa rastejo iz tal nove naselbine, nove vasi. Tudi na polju zdravstva so dosegli že lepe uspehe. Ustanovljene so bile nove bolnišnice, muzeji, prosvetni domovi. Zidje so ustanovili v Palestini tudi svojo lastno univerzo. Močno se je Palestina industrializirala zlasti v teku zadnje svetovne vojne. Nastale so velike tovarne v Hajfi, v Tel-Avivu, ob Mrtvem morju in drugod. Mesto Tel-Aviv, ki je prav za prav le del Jafe ali pa narobe, šteje danes nad 200.000 prebivalcev; zrastle pa je prav zares kar iz peska. Sedaj, ko so tam nastale nove tvornice za cement, topilnice železa, livarne, tovarne za izdelavo pohištva, brusilnice diamantov, so se pričeli baviti tudi z drzinim, širokopoteznim narčtom, zvezati Mrtvo morje s sredozemskim.

Palestina ima danes nekaj manj ko dva milijona prebivalcev, od teh je 800.000 židov, bržkone pa več, ker se židje še zmerom izseljujejo v svojo staro domovino, bodisi zakonitim putem ali pa tudi na skrivaj. Zato na prihaja med dobro organiziranimi tudi bogatejšim židovskim prebivalstvom in Arabci, ki jih je čez en milijon, od časa do časa do hudih sporov. Srd židov pa se ne obrača samo proti Arabcem, marveč predvsem proti Angležem, ki po svoji stari navadi izigravajo žide in Arabce in jih hujskajo drug na drugega, sami pa seveda vladajo obema. Židje kot Arabci imajo kar preveč raznih zarotniških organizacij, ki se pobijajo med seboj, in seve — tudi Angležev ne pozabijo. Nedavno so napravili a'enta' na predstavnik angleške vlade in podtaknili v njegovi palači veliko razstrelivo, ki je poslopje hudo poškodovalo. Čeprav se Palestina, Obljubljena dežela, gospodarsko dviga in čedalje bolj spreminja svoj obraz, ji vendar še ne bo kmalu usojen mir. Ne smemo pa misliti, da so temu krivi verski vzroki. Povzročuje jih pohlep po prirodnem bogastvu te zemlje. Prav do morja vodijo preko nje petrolejski vodi ravnih angleških družb iz notranosti. Ma'ne Azije ter iz Palestine same. Palestina pa je angleškemu imperializmu tudi zaradi leze silno pomembna.

Skratka: ne bodo jo pustili zlena iz rok. Zato tudi hujskajo oba nesrečna naroda. Zato krvavi nesrečna dežela: kjer se tepeta dva, tretji lahko igra ima!

OSNUTEK USTAVE LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

PRVI DEL

Osnovna načela

I. poglavje

Ljudska Republika Slovenija

1. člen.

Ljudska Republika Slovenija je ljudska država republikanske oblike.

2. člen.

Ljudska Republika Slovenija se je na osnovi pravice do samoodločbe, vključno s pravico do odcepitve, izražajoča svobodno voljo svojega naroda, združila z enakopravnimi ljudskimi republikami: Ljudsko Republiko Srbijo, Ljudsko Republiko Hrvaško, Ljudsko Republiko Bosno in Hercegovino, Ljudsko Republiko Makedonijo ter Ljudsko Republiko Črno goro v zvezno državo Federativno Ljudsko Republiko Jugoslavijo.

3. člen.

Državni grb Ljudske Republike Slovenije je polje obdano z žitnim klasjem. Klasje je spodaj povezano s trakom. Med vrhoma klasja je peterokraka zvezda. V spodnjem delu polja so na dnu tri valovite črte, predstavljajoče morje. Nad njimi se dvigajo trije stožci, od katerih je srednji višji, stranska dva sta pa enaka in predstavljajo Triglav.

4. člen.

Državna zastava Ljudske Republike Slovenije je sestavljena iz treh barv: bele, modre in rdeče z rdečo peterokrako zvezdo na sred. Razmerje med širino in dolžino zastave je ena proti dve. Barve zastave se vrste vodoravno od zgoraj navzdol po temle redu: bela, modra in rdeča. Vsaka barva zavzema po širini eno tretjino prostora zastave. Zvezda ima pravilno pe'erokrako obliko in zlat (rumen) rob. Središče zvezde se ujema s presečiščem diagonal zastave. Gornji krak zvezde sega do polovice bele barve zastave, tako da imata spodnja kraka zvezde ustrezno mesto na rdeči barvi zastave.

5. člen.

Glavno mesto Ljudske Republike Slovenije je Ljubljana.

II. poglavje

Ljudska oblast

6. člen.

V Ljudski Republiki Sloveniji izhaja vsa oblast iz ljudstva in pripada ljudstvu.

Ljudstvo izvršuje svojo oblast po svobodno izvoljenih predstavniških organih državne oblasti, ljudskih odborih, ki so od krajevnih ljudskih odborov do skupščine Ljudske Republike Slovenije nastali in se razvijajo v narodno osvobodilni borbi proti fašizmu in reakciji in ki so osnovna pridobitelje te borbe.

7. člen.

Vse predstavniške organe državne oblasti volijo državljani po splošni, enaki in neposredni volilni pravici s tajnim glasovanjem.

Ljudski predstavniki v vseh organih državne oblasti so odgovorni svojim volivcem.

Vsa ljudska predstavništva more odpoklicati večina volivcev volivne enote, v kateri je izvoljen, tudi pred potekom časa, za katerega je izvoljen. Zakon predpiše v takih primerih, ob kakšnih pogojih in kako lahko volivci odpokličejo svoje ljudske predstavnike tudi pred potekom časa, za katerega so izvoljeni.

8. člen.

Organi državne oblasti v Ljudski Republiki Sloveniji izvršujejo oblast na osnovi ustave FLRJ, ustave LRS, zakonov FLRJ, zakonov LRS in splošnih predpisov višjih organov državne oblasti.

Vsi akti organov državne uprave in organov pravosodja morajo temeljiti na zakonu.

III. poglavje

Osnovne pravice naroda in Ljudske Republike Slovenije

9. člen.

Ljudska Republika Slovenija izvršuje državno oblast suvereno, prenaša pa na Federativno Ljudsko Republiko Jugoslavijo tiste pravice, ki so določene v ustavi FLRJ.

Suverene pravice Ljudske Republike Slovenije, njeno varnost kakor tudi njeno družbeno in politično ureditev varuje in brani Federativna Ljudska Republika Jugoslavija.

10. člen.

Ustavi LRS nasprotuje vsak akt, ki je na ozemlju LRS naperjen proti suverenosti, enakopravnosti in svobodi naroda in Ljudske Republike Slovenije ter drugih narodov in ljudskih republik Federativne Ljudske Republike Jugoslavije.

11. člen.

Meje Ljudske Republike Slovenije se ne morejo spreminjati brez privolitve Ljudske Republike Slovenije.

12. člen.

Narodne manjšine v Ljudski Republiki Sloveniji uživajo pravico in zaščito svojega kulturnega razvoja in svobodno uporabo svojega jezika.

IV. poglavje

Družbeno-ekonomske ureditve

13. člen.

Proizvajalna sredstva v Ljudski Republiki Sloveniji so ali obče ljudska imovina to je imovina v rokah države, ali imovina ljudskih združnih organizacij ali imovina zasebnih fizičnih ali pravnih oseb.

Vsa rudna in druga bogastva v zemlji, vode, vseviš mineralne in zdravilne vode, viri naravne sile, sredstva železniškega in zračnega prometa, pošta, brzojav, telefon in radio so obče ljudska imovina.

Proizvajalna sredstva v rokah države izkorišča država sama ali jih daje v izkoriščanje.

Zunanja trgovina je pod kontrolo države.

14. člen.

Da bi zaščita življenjske koristi ljudstva dvigala ljudsko blaginjo in pravilno izkoriščala vse gospodarske možnosti in sile, usmerja država gospodarsko življenje in razvoj s splošnim gospodarskim načrtom; pri tem se opira na državni in združni gospodarski sektor in izvaja splošno kontrolo nad zasebnim sektorjem gospodarstva.

Pri izvajanju splošnega gospodarskega načrta in gospodarske kontrole se država opira na sodelovanje sindikalnih in drugih organizacij delovnega ljudstva.

15. člen.

Obče ljudska imovina je glavna opora države v razvoju narodnega gospodarstva.

Obče ljudska imovina uživa posebno zaščito države.

Upravljanje in razpolaganje z obče ljudsko imovino določa zakon.

16. člen.

Država posveča posebno pozornost in nudi podporo in olajšave ljudskim združnim organizacijam.

17. člen.

Zajamčeni sta osebna lastnina in zasebna podjetnost v gospodarstvu.

Zajamčeno je dedovanje zasebne lastnine. Pravico dedovanja določa zakon. Nihče ne sme uporabljati pravice zasebne lastnine v škodo ljudski skupnosti.

Prepovedane so zasebne monopolistične organizacije, kakor so karteli, sindikati, trusti in podobne organizacije, ustvarjene z namenom, da bi diktirale cene, monopolizirale tržišče in škodovali koristim narodnega gospodarstva.

Zasebna lastnina se sme omejiti ali razlastiti, če to zahteva splošna korist, toda le na podlagi zakona. Zakon določa, v katerih primerih in v kakšni višini dobi lastnik odškodnino.

Ob istih pogojih se smejo z zakonom nacionalizirati posamezne gospodarske panoge ali podjetja, če to zahteva splošna korist.

Zemlja pripada tistim, ki jo obdelujejo.

Zakon določa, ali ima lahko ustanova in oseba, ki ni poljedelec, zemljo in koliko.

Velika zemljiška posestva ne morejo biti na nikakršen način v zasebnih rokah.

Maksimum zasebne zemljiške posesti določa zakon.

Država posebno štiti in podpira malega in srednjega kmeta s svojo splošno gospodarsko politiko, ceninim kreditom in davčnim sistemom.

19. člen.

Z gospodarskimi in drugimi ukrepi podpira država delovno ljudstvo, da se združuje in organizira za obrambo pred gospodarskim izkoriščanjem.

Država štiti osebe v mednem delovnem odnosu posebno s tem, da jim zagotavlja pravico združevanja, omejuje delavnik, zagotavlja pravico do plačnega letnega dopusta, nadzira delovne pogoje, skrbi za ureditev stanovanjskih razmer in zagotavlja socialno zavarovanje.

Maloletniki v delovnem odnosu uživajo posebno zaščito države.

V. poglavje

Pravice in dolžnosti državljanov

20. člen.

Vsi državljani Ljudske Republike Slovenije so enaki pred zakonom in enakopravni ne glede na narodnost, raso in veroizpoved.

Ne priznavajo se nikakršni privilegiji glede na rojstvo, položaj, premoženje in stopnjo izobrazbe.

Nasproten ustavi in kazniv je vsak akt, s katerim bi se dali državljanom privilegiji ali bi se jim omejevale pravice na osnovi razlik v narodnosti, rasi ali veri in vsako razširjanje narodnega, rasnega ali verskega sovraštva in razdora.

21. člen.

Državljeni Ljudske Republike Slovenije se morajo ravnati po ustavi FLRJ, ustavi LRS, zakonih FLRJ in zakonih LRS.

22. člen.

Vsi državljani LRS ne glede na spol, narodnost, raso, veroizpoved, stopnjo izobrazbe in kraj bivanja, ki so dopolnili 18. leto starosti, imajo pravico, da volijo in da so voljeni v vse organe državne oblasti.

Državljeni LRS, ki so v Jugoslovanski armadi, imajo pravico, da volijo in da so voljeni kakor drugi državljani.

Volivna pravica je splošna, enaka in neposredna in se izvršuje s tajnim glasovanjem.

Volivne pravice nimajo osebe, ki so pod skrbstvom, osebe, ki jim je s sodbo sodišča odvzeta volivna pravica, dokler sodba učinkuje in osebe, ki po zveznem zakonu izgube volivno pravico.

23. člen.

Zenske so enakopravne z moškimi na vseh področjih državnega, gospodarskega in družbeno-političnega življenja.

Za enako delo imajo ženske pravico do enakega plačila kakor moški in uživajo posebno zaščito v delovnem odnosu.

Država posebno varuje koristi matere in otroka z ustanavljanjem porodnišnic, dečjih domov in zavetišč in s pravico matere do plačanega dopusta pred porodom in po porodu.

24. člen.

Državljanom LRS je zajamčena svoboda vesti in svoboda veroizpovedi.

Cerkev je ločena od države.

Verske skupnosti, katerih nauk ne nasprotuje ustavi, so svobodne v svojih verskih zadevah in pri izvrševanju verskih obredov. Verske šole, ki pripravljajo duhovniški naraščaj, so svobodne, toda pod splošnim nadzorstvom države.

Zloraba cerkve in vere v politične namene in politične organizacije na verski podlagi so prepovedane.

Država lahko materialno pomaga verskim skupnostim.

25. člen.

Zakon in družina sta pod varstvom države. Država ureja z zakonom pravne odnose zakona in rodbine.

Veljaven je samo zakon, ki je sklenjen pred pristojnimi državnimi organi. Po sklenitvi zakona morejo državljani opraviti poroko tudi po verskih predpisih.

Vsi zakonski spori spadajo v pristojnost ljudskih sodišč.

Starši imajo do otrok, ki so rojeni izven zakona, iste obveznosti in dolžnosti, kakor do zakonskih otrok. Položaj nezakonskih otrok ureja zakon.

Evidenca o osebnem stanju državljanov je v izključni pristojnosti države. Maloletniki so pod posebnim varstvom države.

26. člen.

Državljanom je zajamčena svoboda tiska, govora, združevanja, zborovanja, javnih shodov in manifestacij.

27. člen.

Zajamčena je nedotakljivost osebnosti državljanov.

Nihče ne sme biti pridržan v priporu dalje od treh dni brez pismene in obrazložene rešitve sodišča ali javnega tožilca. Najdaljši čas pripora odreja zakon.

Nihče ne more biti kaznovan za kaznjivo dejanje brez odločbe pristojnega sodišča, izdane po zakonu, ki določa pristojnost sodišča in kaznjivo dejanje. Kazni se smejo uveljaviti in izrekat samo na osnovi zakona.

Nihče ne more biti sojen, ako ni bil po zakonu zaslišan in na predpisan način poklican, da se brani, razen če državnim organom ni dosegel živ.

Kazni za prekrške pravnih predpisov morejo organi državne uprave izrekat samo v mejah, ki jih določa zakon.

Državljan more biti izgnan iz kraja svojega bivanja samo v primerih, ki jih predpisuje zakon.

Državljan Ljudske Republike Slovenije, ki na podlagi zveznega zakona izgubi državljanstvo FLRJ, izgubi tudi državljanstvo LRS. Državljan LRS se ne more odvzeti državljanstvo LRS, dokler je državljani FLRJ.

28. člen.

S'انونvanje je nedotakljivo. Nihče ne sme stopi i v tu'e stanovanje ali pro ote, ni i jih preiskovati proti volji imetnika brez naloga, kakor ga določa zakon.

Preiskava se lahko vrši samo v navzočnosti dveh prič. Pri preiskavi ima pravico biti navzoč tudi tisti, čigar stanovanje ali prostori se preiskujejo.

29. člen.

Tajnost pismen in drugih občevalnih sredstev je neprekršljiva, razen pri kazenski preiskavi, ob mobilizaciji in vojni.

DRUGI DEL

Državna ureditev

VI. poglavje

Ljudska Republika Slovenija in Federativna Ljudska Republika Jugoslavija

43. člen.

Ljudska Republika Slovenija izvršuje samostojno vse pravice, ki so odrejene s to ustavo.

Za dosego ekonomske in politične vzajemne pomoči in sodelovanja, kakor tudi zaradi skupne obrambe narodne svobode in neodvisnosti je LRS prenesla na FLRJ zadeve, našteje v členu 44. ustave FLRJ.

44. člen.

V pristojnost Ljudske Republike Slovenije v osebi njenih najvišjih organov državne oblasti in državne uprave spadajo:

1. sprejetje, izprememba in dopolnitev ustave LRS in skrb za njeno izvajanje;
2. odločanje glede pristanka na sprejembo mej Ljudske Republike Slovenije;
3. upravno teritorialna razdelitev Ljudske Republike Slovenije;
4. zaščita državne ureditve in pravic državljanov; javni red in varnost;
5. izdajanje in izvajanje gospodarskega načrta LRS;
6. upravljanje gospodarstva republiškega pomena in vrhovno vodstvo gospodarstva lokalnega značaja;
7. izdajanje in izvajanje državnega proračuna LRS, ustvarjanje in kontrola

30. člen.

V Ljudski Republiki Sloveniji uživajo pravico pribežališča tuji državljani, ki so preganjeni zaradi nastopanja za demokratska načela, narodno osvoboditev, pravice delovnega ljudstva in svobode znanstvenega ter kulturnega dela.

31. člen.

Vsak državljani je dolžan delati po svoji sposobnosti; kdor skupnosti ne daje, tudi ne more od nje prejemati.

32. člen.

Vsem državljanom Federativne Ljudske Republike Jugoslavije so ob zakoni ih pogojih enako dostopne vse javne službe.

Dolžnost državljanov je, da vestno opravljajo javne dolžnosti, za katere so izvoljeni ali ki so jim zaupane.

33. člen.

Obramba domovine je najvišja dolžnost in čast vsakega državljanja.

Izdaja domovine je največji zločin zoper narod.

Vojaška obveznost državljanov je splošna.

34. člen.

Država zagotavlja vojnim invalidom dostojno življenje in brezplačno usposabljanje za delo.

Otrokom padlih borcev in žrtev gre posebna skrb države.

35. člen.

Država skrbi za povzdigo ljudskega zdravja z organizacijo in kontrolo zdravstvene službe, bolnišnic, lekarn, sanatorijev, zdravilišč, okrevališč in drugih zdravstvenih ustanov.

Država skrbi za telesno vzgojo ljudstva, posebno mladine, zato da se povzdigne zdravje in delovna sposobnost ljudstva in da se krepi obrambna moč države.

36. člen.

Zagotovljena je svoboda znanstvenega in umetniškega dela.

Država podpira znanost in umetnost, da bi se razvijali ljudska kultura in ljudska blaginja.

Avtorska pravica je zavarovana z zakonom.

37. člen.

Da bi se dvignila splošna kultura ljudstva, zagotavlja država, da so šole in druge prosvetne in kulturne ustanove dostopne vsem ljudskim slojem.

Država posveča posebno pozornost mladini in varuje njeno vzgojo.

Sole so državne. Samo z zakonom se lahko dovoli ustanavljanje zasebnih šol, a njih delo je pod kontrolo države.

Osnovni pouk je obvezen in brezplačen.

Sola je ločena od cerkve.

38. člen.

Državljeni imajo pravico prošnje in peticije na organe državne oblasti.

Zoper odločbe organov državne uprave in zoper nepravilen postopek uradnih oseb imajo državljani pravico pritožbe. Zakon predpiše postopek za vlaganje pritožb.

39. člen.

Vsak državljani ima pravico tožiti pri pristojnem sodišču uradne osebe za kazniva dejanja, ki so bila storjena v službi.

40. člen.

Državljeni imajo ob zakonskih pogojih pravico da terjajo od države in uradnih oseb odškodnino za škodo, ki jim je prizadejana z nezakonitim in nepravilnim opravljanjem službe.

41. člen.

Davčna obveznost državljanov je splošna in sorazmerna njihovim gospodarskim močim.

Javne davščine in oprostitve od njih se uveljavljajo samo z zakonom.

42. člen.

Da se zavarujejo državljanske svoboščine in demokratska ureditev Ljudske Republike Slovenije in Federativne Ljudske Republike Jugoslavije, opredeljene z ustavo FLRJ in s to ustavo, je nezakonito in kaznivno uporabljati državljanske pravice za spreminjanje in rušenje ustavne ureditve s protidemokratskim smotrom.

43. člen.

izvajanja proračuna LRS in odobritev zaključnega računa LRS; vodstvo pri uresnitvi proračuna LRS; vodstvo pri uresnitvi proračuna LRS;

8. državljanstvo LRS;

9. vrhovno vodstvo sodišč LRS; amnestija in pomilostitev po predpisih zakonov;

10. finančna, industrijska, rudarska, gradbena, trgovinska, gozdarska in kmetijska podjeja republiškega pomena;

11. ceste, reke, kanali in pristanišča republiškega pomena;

12. transport in promet republiškega pomena;

13. sklenjanje posojil LRS in odobravanje sklenjenih posojil ljudskih odborov v mejah zakona;

14. določanje in odobravanje republiških in lokalnih davkov v skladu z zveznimi zakoni; določanje in odobravanje davkov ljudskih odborov;

15. nadzorstvo nad stanjem podjetij in ustanov obče državnega pomena na področju LRS;

16. odločanje o republiškem in lokalnem pomenu gospodarskih podjetij in ustanov iz pristojnosti LRS;

17. vrhovno vodstvo v komunalnih in stanovanjskih stvarih; gradnja stanovanj, gradnja in urejanje mest in vasi;

18. zakonodaja in vrhovno vodstvo na osnovi splošnih in načelnih predpisov FLRJ na področju: industrije, rudarstva, trgovine, kmetijskega, gozdarskega, lova in vodnih sil; gradnje, gospodarstva poslovanja in politike cen; ljudskega zdravstva, socialnega skrbstva in

fizične kulture; osnovnega, srednjega in višjega šolstva, prosvetnih, kulturnih in znanstvenih ustanov in organizacij republiškega pomena; organizacije državne oblasti;

kolikor splošna načela s strani FLRJ niso izdana, izda LRS svoje predpise samostojno;

19. dopolnilna zakonodaja v okviru osnovnih zakonov FLRJ.

45. člen.

Ozemlje Ljudske Republike Slovenije je v ozemlju drugih ljudskih republik Federativne Ljudske Republike Jugoslavije enotno državno in gospodarsko območje.

46. člen.

Zvezni zakoni imajo na ozemlju Ljudske Republike Slovenije polno veljavo. Če se zvezni zakoni in zakoni LRS ne skladajo, se uporabijo zvez

»Prisegam pri časti svojega naroda in pri svoji časti, da bom kot ljudski poslanec vedno zvesto zastopal in branil demokratske pravice ljudstva ter svobodo naroda in Ljudsko Republiko Slovenijo; da bom zvesto branil svobodo, bratstvo in enotnost narodov naše skupne domovine Federativne Ljudske Republike Jugoslavije; da bom vedno branil in krepil pridobitno narodno osvobodilno borbo; da bom vlagal vse svoje sile in vse svoje znanje za napredek, blaginjo in srečo delovnega ljudstva in da bom svojo poslansko dolžnost izpolnjeval neumorno in zvesto.«

65. člen.

Ljudska skupščina LRS lahko prireja ankete o vprašanih splošnega pomena za Ljudsko Republiko Slovenijo, o svojih anketnih odborih.

Vsi državni organi in uslužbene osebe morajo izpolnjevati zahteve anketnih odborov glede ugotavljanja dejstev in zbiranja dokazov.

66. člen.

Ljudski poslanci imajo pravico stavljati vprašanja predsedniku vlade LRS in članom vlade.

Predsednik in člani vlade so dolžni dati odgovor ustno v roku 3 dni ali pisмено v roku 5 dni. Če je potrebno zbiranje podatkov, more član vlade zahtevati daljši rok, ki mu je potreben za odgovor, vendar ne daljši od 30 dni.

67. člen.

Vsak ljudski poslanec ima pravico preko predsednika Ljudske skupščine vlagati interpelacije predsedniku in članom vlade LRS. Skupščina je o vloženih interpelacijah obvestiti na prvem zasedanju.

Ljudska skupščina odloči brez razprave, ali naj se interpelacija sprejme na dnevni red. V primeru, če interpelacija sprejme, odredi dan, ko se bo o njej razpravljalo.

68. člen.

Poslanci Ljudske skupščine LRS uživajo imuniteto.

Poslanec se ne more odvzeti prostosti niti se ne sme začeti zoper njega kazensko postopanje brez odobritve skupščine ali, ako ta ne zaseda, brez odobritve njenega Prezidija, razen če je zločin pri samem zločinu, o čemer je treba takoj obvestiti Prezidij Ljudske skupščine LRS.

69. člen.

Ljudska skupščina LRS si lahko v vojni in v podobnih izrednih razmerah podaljša svoj mandat, dokler to stanje traja.

Ljudska skupščina LRS lahko sklene svoj razpust tudi pred pretekom dobe, za katero je izvoljena.

70. člen.

Volitve v novo Ljudsko skupščino LRS morajo biti razpisane pred pretekom zadnjega dne dobe, za katero je izvoljena.

Od dne razpusta Ljudske skupščine LRS do dneva volitev nove skupščine ne smejo preteči več kot trije meseci in ne manj kot dva meseca.

Novo izvoljena skupščina mora biti sklicana najkasneje mesec dni po dnevu volitev.

71. člen.

Ljudska skupščina LRS spreminja in dopolnjuje ustavo.

Predlog za spremembo in dopolnitev ustave lahko predložijo Prezidij Ljudske skupščine, vlada LRS ali tretjina poslancev Ljudske skupščine LRS.

Predlog, da naj se razpravlja o spremembi ali dopolnitvi ustave, mora biti sprejet z večino glasov.

Predložena sprememba ali dopolnitev ustave je sprejeta, ako je zanjo glasovala absolutna večina od celotnega števila poslancev Ljudske skupščine.

Sprejeta sprememba ali dopolnitev ustave proglasi Ljudska skupščina LRS, objavlja pa z ukazom Prezidij Ljudske skupščine LRS.

b) Prezidij Ljudske skupščine LRS.

72. člen.

Ljudska skupščina LRS voli Prezidij Ljudske skupščine LRS.

Prezidij Ljudske skupščine LRS sestoji iz predsednika, dveh do treh podpredsednikov, sekretarja in največ 20 članov.

73. člen.

Prezidij Ljudske skupščine LRS opravlja te-le posle:

1. Sklicuje zasedanja Ljudske skupščine LRS;

2. razpisuje volitve v Ljudsko skupščino LRS;

3. daje obvezna tolačenja zakonov LRS;

4. proglašja sprejete zakone, izdaja ukaze;

5. izvršuje pravico pomilostitve po predpisu zakona;

6. podeljuje priznanja in častne naslove Ljudske Republike Slovenije po predpisih zakona;

7. imenuje in razrešuje na predlog predsednika vlade LRS posamezne člane vlade med dvema zasedanjima Ljudske skupščine LRS na naknadno potrditev Ljudske skupščine LRS;

8. določa po predlogu Predsednika vlade LRS namestnike članov vlade;

9. spreminja, spaja ali odpravlja med dvema zasedanjima Ljudske skupščine LRS na predlog predsednika vlade LRS obstoječa ministrstva in komisije, toda na naknadno potrditev Ljudske skupščine LRS;

10. določa na predlog vlade LRS, katera podjetja in ustanove imajo republiški značaj;

11. razpisuje po odločbi Ljudske skupščine LRS ali na predlog vlade LRS ljudski referendum v vprašanih za katera je pristojna Ljudska Republika Slovenija;

12. rešuje vprašanja in zadeve, za katere ga pooblasti Ljudska skupščina LRS.

Ukaze Prezidija Ljudske skupščine LRS podpisujeta predsednik in sekretar.

74. člen.

Prezidij Ljudske skupščine LRS je za svoje delo odgovoren Ljudski skupščini LRS. Ta lahko vsak čas odpokliče Prezidij s tem, da izvoli novega, ter lahko vsak čas razreši posamezne člane in izvoli nove.

75. člen.

Prezidij Ljudske skupščine LRS se voli za isti čas, za katerega je izvoljena Ljudska skupščina.

Kadar se Ljudska skupščina LRS razpusti, opravlja Prezidij posle do izvolitve novega Prezidija Ljudske skupščine LRS.

VIII. poglavje Organi državne uprave Ljudske Republike Slovenije

76. člen.

Najvišji izvršilni in upravni organ državne oblasti Ljudske Republike Slovenije je vlada LRS.

Vlada LRS imenuje in razrešuje Ljudsko skupščino LRS.

77. člen.

Vlada LRS je odgovorna in polaga račun o svojem delu Ljudski skupščini LRS.

Med dvema zasedanjima Ljudske skupščine je vlada odgovorna in polaga račun o svojem delu Prezidiju Ljudske skupščine LRS.

78. člen.

Vlada LRS dela na osnovi ustave FLRJ, ustave LRS, zveznih zakonov, zakonov LRS in na osnovi uredb, navodil in odredb vlade LRS.

Vlada LRS izdaja uredbne na osnovi in za uporabo zakonov FLRJ, zakonov LRS, uredb, navodil in odredb Zvezne vlade, dalje navodila, odredbe in določbe zaradi izvrševanja zakonov FLRJ in zakonov LRS ter uredb, navodil, odredb in odločb Zvezne vlade in svojih uredb ter skrbi za njihovo izvrševanje.

Vlada LRS more izdajati po pooblastili zakona uredbne za zakonsko močjo. Akte vlade LRS podpisujeta predsednik vlade in pristojni član vlade ali član, ki ga vlada določi.

79. člen.

Vlada LRS usmerja in spravlja v sklad delo svojih ministrov, komisij in komitejov ter drugih ustanov, ki so ji podrejene.

Vlada LRS skrbi za pripravo in uresničevanje obče državnega in republiškega gospodarskega načrta in proračuna; ukrepa vse potrebno za zavarovanje in zaščito ustavnega reda, državnih interesov in državljanov; podpira Zvezno vlado pri izvrševanju njenih obveznih poslov; sklepa o zakonskih predlogih posameznih članov vlade ki naj bodo predloženi Ljudski skupščini LRS, predpisuje notranjo ureditev ministrstev in podrejenih ustanov; ustanavlja komisije, komisije in ustanove pri vladi LRS za izvajanje gospodarskih, kulturnih in drugih nalog Ljudske Republike Slovenije.

80. člen.

Vlada LRS sestavljajo predsednik, eden ali več podpredsednikov, ministri, predsednik republiške načrtnice komisije in predsednik republiške kontrolne komisije.

Vlada LRS ima lahko tudi ministre brez resorja.

81. člen.

Preden prevzamejo člani vlade dolžnosti, prisiježijo pred Prezidijem Ljudske skupščine LRS.

82. člen.

Predsednik vlade LRS predstavlja vlado, predseduje sejem in vodi delo vlade, skrbi za skladnost dela vseh organov vlade in v imenu vlade vodi delo posebnih komisij in ustanov pri vladi.

83. člen.

Člani vlade vodijo posamezne panoge državne uprave iz republiške pristojnosti; oni so neposredno odgovorni vladi LRS za pravilno vodstvo poverjenih jim poslov in za pravilno izvajanje vladne politike.

Člani vlade imajo pravico izdajati pravilnike, navodila in odredbe na osnovi in za izvrševanje zveznih in republiških zakonov ter uredb, navodil in odredb Zvezne vlade in vlade Ljudske Republike Slovenije.

Člani vlade skrbijo za pravilno izvrševanje zveznih in republiških zakonov ter uredb, navodil in odredb Zvezne vlade in vlade LRS in so odgovorni za njihovo uporabo v panogi državne uprave, ki jo vodijo.

84. člen.

Člani vlade LRS so kazensko odgovorni za kršitve ustave FLRJ, ustave LRS, zveznih zakonov in zakonov LRS pri opravljanju svoje službe.

Odgovorni so za škodo, ki jo prizadajo državi z nezakonitim delom. Natančneje odločbe o odgovornosti članov vlade LRS predpisuje zakon LRS.

85. člen.

Ministrstva LRS so zvezno republiška in republiška.

Zvezno republiška ministrstva so ministrstvo za finance, ministrstvo za notranje zadeve, ministrstvo za pravosodje, ministrstvo za industrijo in rudarstvo, ministrstvo za trgovino in prekrbo, ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo, ministrstvo za delo in ministrstvo za gradnjo.

Republiška ministrstva so: ministrstvo za prosveto, ministrstvo za ljudsko zdravje, ministrstvo za socialno skrbstvo in ministrstvo za komunalne zadeve.

86. člen.

Zvezno republiška ministrstva vodijo določene panoge državne uprave in opravljajo poleg poslov lastne pristojnosti tudi posle zvezno-republiških ministrstev Zvezne vlade po njihovih pravilnikih, navodilih, odredbah in odločbah.

87. člen.

Republiška ministrstva vodijo samostojno določene, v pristojnost republike

spadajoče panoge državne uprave in so odgovorne samo vladi Ljudske Republike Slovenije.

88. člen.

Obvezna ministrstva morejo za izvrševanje poslov iz svoje pristojnosti pri vladi LRS postaviti svoje pooblaščenke.

Pooblaščenke imenuje vlada FLRJ v soglasju z vlado LRS.

Pooblaščenke obveznih ministrstev pri vladi LRS smejo pristopovati s posvetovalnim glasom sejem vlade LRS, na katerih se razpravlja o zadevah za katere so pooblaščenke.

IX. poglavje Organi državne oblasti upravno-teritorialnih enot

89. člen.

Organi državne oblasti v upravno-teritorialnih enotah so ljudski odbori.

Preko ljudskih odborov vrši ljudstvo svojo oblast v upravno-teritorialnih enotah: krajih (vaseh in manjših mestih), okrajih, mestnih četrtih in mestih.

90. člen.

Ljudski odbori so predstavniški organi, izvoljeni od ljudstva na podlagi splošne, enake in neposredne volivne pravice s tajnim glasovanjem.

Ljudske odbore krajev volijo državljani za dobo dveh let, ljudske odbore okrajev, mestnih četrti in mest pa volijo državljani za tri leta.

Volitve za nove ljudske odbore se morajo izvršiti najkasneje mesec dni po preteku roka, za katerega so ljudski odbori izvoljeni.

91. člen.

Ljudski odbori so v svojem območju najvišji organi državne oblasti v zadevah lokalnega značaja.

Ljudski odbori uresničujejo v svojem območju tudi naloge splošnega značaja.

92. člen.

Ljudski odbori vodijo delo podrejenih upravnih organov ter gospodarske in kulturne izgradnje v svojem območju; zagotavljajo zaščito javnega reda, spoštovanje zakonov in pravic državljanov; določajo svoj proračun in svoj gospodarski načrt; upravljajo podjetja ter ustanove lokalnega značaja.

93. člen.

Ljudski odbori izvršujejo oblast in izdajajo v mejah svoje pristojnosti splošne predpise (odloke) na osnovi ustave FLRJ, ustave LRS, zakonov FLRJ, zakonov LRS in splošnih predpisov višjih organov državne oblasti in državne uprave. Sklepi in odredbe ljudskih odborov se objavljajo s podpisom predsednika in tajnika izvršilnega odbora.

94. člen.

Vsak ljudski odbor ima svoj proračun.

Proračun izdaja ljudski odbor s sklepom v okviru proračuna višjega organa državne oblasti.

95. člen.

Ljudski odbor izda statut o svojem notranjem ustroju in poslovanju. Statut ljudskega odbora mora biti potrjen od višjega ljudskega odbora, oziroma Prezidija Ljudske skupščine LRS.

96. člen.

Ljudski odbori se morajo pri izvajanju splošnih in krajevnih nalog opirati na pobudo in široko udeležbo ljudskih množic in na organizacijo delovnega ljudstva.

97. člen.

Ljudski odbori izvršujejo pravice, ki so jim dane kot najvišji organom državne oblasti v upravno-teritorialnih enotah, neposredno na skupščini svojih odbornikov ali pa po svojih izvršilnih in upravnih organih.

Ljudski odbori ne morejo prenesti na svoje izvršilne in upravne organe onih poslov, za katere zakon izrecno določa, da spadajo v pristojnost odbora kot celote.

98. člen.

Zasedanja ljudskih odborov so redna ali izredna. Redna zasedanja ljudskih odborov se vrše v rokih, določenih v statutu, in sicer okrajnega ljudskega odbora najmanj enkrat v dveh mesecih, (mestnega, četrtnege) in krajevnega ljudskega odbora pa najmanj enkrat v mesecu.

Izredna zasedanja sklicuje izvršilni odbor po lastni pobudi pod pogoji, predvidenimi v zakonu, ali na zahtevo tretjine odbornikov ali na zahtevo višjega organa državne oblasti.

99. člen.

Ljudski odbor lahko veljavno sklepa, če je na seji navzoča večina odbornikov; sklepa z večino navzočih odbornikov.

100. člen.

Krajevni ljudski odbor v vaseh in manjših mestih sklicuje v rokih ali pod pogoji, ki jih določa zakon, krajevni zbor volivcev, kateremu polaga račun o svojem delu.

Zbori volivcev se sklicujejo, da se obravnavajo vprašanja, ki se nanašajo na življenje kraja in delo krajevnega ljudskega odbora. Poleg tega se lahko na zborih volivcev razpravlja o vprašanjih, ki so važna in pomembna za življenje okraja, Ljudske Republike Slovenije in Federativne Ljudske Republike Jugoslavije.

101. člen.

Izvršilni in upravni organi ljudskih odborov so razen v manjših krajih izvršilni odbori.

Izvršilne odbore volijo ljudski odbori izmed svojih članov in razrešujejo vse ali posamezne njihove člane.

Izvršne odbore sestavljajo predsednik, po potrebi podpredsednik, tajnik in drugi člani; število članov izvršilnega odbora se določa po normi, ki jo predpisuje zakon republike, upoštevajoč številčno moč ljudskih odborov, obseg in značaj nalog, ki jih opravljajo.

Izvršilni organ ljudskega odbora v manjših krajih sta predsednik in tajnik skupaj.

102. člen.

Izvršilni odbori so odgovorni in po-

lagajo račun za svoje delo svojemu ljudskemu odboru.

Izvršilni in upravni organi ljudskih odborov so podrejeni in odgovorni za svoje delo tako svojemu ljudskemu odboru kakor tudi izvršilnim upravnim organom višjih organov državne oblasti.

103. člen.

Izvršilni odbor izvršuje odloke, odredbe, navodila in odločbe svojega ljudskega odbora, kakor tudi uredb, pravilnikov, navodila, odredbe in odločbe višjih organov državne uprave.

Izvršilni odbor izdaja obvezne odredbe splošnega značaja, navodila in odloke. Odredbe izdaja v svrhu izvajanja sklepov ljudskih odborov, kakor tudi na osnovi pooblastila zakona, drugih splošnih predpisov višjih državnih organov in pooblastila ljudskega odbora.

104. člen.

Vse naloge in posle, ki so mu dani v pristojnost kot izvršilnemu in upravnemu organu, opravlja izvršilni odbor kot celota in kolektivno vodi vse panoge državne uprave.

Mestni in večji okrajni izvršilni odbori imajo odseke za neposredno vodstvo posameznih upravnih panog. Odseki so v svojem delu podrejeni izvršilnemu odboru, hkrati pa tudi pristojnemu ministrstvu Ljudske Republike Slovenije. Odsekom načelujejo člani izvršilnega odbora kot poverjeniki za posamezne panoge uprave.

105. člen.

Natančneje določbe o notranji organizaciji izvršilnih odborov predpise zakon Ljudske Republike Slovenije.

106. člen.

Vlada LRS in ministrstva LRS ostvarjajo praviloma svoje vrhovno vodstvo v vseh panogah državne uprave na območju ljudskih odborov preko izvršilnih odborov ljudskih odborov z izjemo glede podjetij in ustanov republiškega značaja, ki jih vlada in ministrstva LRS upravljajo neposredno.

Samo z zakonom LRS se pri izvršilnih odborih lahko osnujejo odseki, ki so neposredno odgovorni ministrstvu Ljudske Republike Slovenije.

X. poglavje Ljudska sodišča

107. člen.

Organi pravosodja v Ljudski Republiki Sloveniji so: Vrhovno sodišče LRS, okrajna in krajevna sodišča.

Z zakonom se lahko ustanovijo posebna sodišča za določene vrste sporov.

108. člen.

Sodišča so v izrekanju pravice neodvisna in sodijo po zakonu.

Sodišča so ločena od uprave v vseh stopnjah.

Višja sodišča imajo v mejah zakona pravico nadzorstva nad nižjimi sodišči.

109. člen.

Sodišča izrekajo pravico v imenu ljudstva.

110. člen.

Razpravljanje pred sodiščem je po pravilu javno.

Odločbe sodišča more spremeniti samo pristojno višje sodišče.

Obtožencu je pred sodiščem zagotovljena pravica obrambe.

111. člen.

Sodišča sodijo v senatih, razen v primerih, v katerih dopušča zakon, da sodi sodnik poedinec.

Kadar sodijo senati okrajnega in okrajnega sodišča v prvi stopnji, sestojijo iz sodnikov in sodnikov porotnikov, ki so pri sojenju enakopravni.

112. člen.

Postopanje pred sodiščem se vodi v slovenskem jeziku. Državljeni, ki ne znajo jezika, v katerem se vodi postopanje, lahko uporabljajo svoj jezik. Tem državljanom je zagotovljena pravica, da se seznanijo s celotno stvarino in da spremljajo delo sodišča po tolmaču.

113. člen.

Predsednika in sodnike Vrhovnega sodišča LRS voli in razrešuje Ljudska skupščina LRS.

Predsednika, sodnike in sodnike-porotnike okrajnega sodišča volijo in razrešujejo okrajni in mestni ljudski odbori območja okrajnega sodišča.

Predsednika, sodnike in sodnike-porotnike okrajnega sodišča voli in razrešuje ljudski odbor okraja ali mesta z značajem okraja.

114. člen.

Vrhovno sodišče LRS je najvišji organ pravosodja Ljudske republike Slovenije.

Zakon določa, v katerih primerih sodi Vrhovno sodišče LRS na prvi in v katerih na drugi stopnji.

115. člen.

Vrhovno sodišče LRS presoja zakonitost pravomočnih odločb vseh sodišč v Ljudski Republiki Sloveniji, kolikor po določbah zakona glede uporabe zveznih zakonov ne vrši tega Vrhovno sodišče FLRJ.

XI. poglavje Javno tožilstvo

116. člen.

Na območju Ljudske Republike Slovenije vrši nadzor, ali ministrstva in

njim podrejeni upravni organi in ustanove Ljudske Republike Slovenije, uradne osebe in državljani pravilno izpolnjujejo zakone, javni tožilec FLRJ neposredno ali po javnem tožilcu LRS.

117. člen.

Javne tožilce LRS in njegove namestnike imenuje in razrešuje javni tožilec FLRJ.

Okrožne in okrajne javne tožilce imenuje in razrešuje javni tožilec LRS na potrdilo javnega tožilca FLRJ.

118. člen.

Javni tožilci so v svojem delu neodvisni in podrejeni samo javnemu tožilcu FLRJ in višjim javnim tožilcem.

119. člen.

Javni tožilci imajo pravico vlagati tožbe in pritožbe, pravico zakonske intervencije v sodnem in upravnem postopanju, pravico kazenskega progona in pravico vlagati zahteve za zaščito zakonitosti zoper pravomočne odločbe sodišč in drugih upravnih organov.

XII. poglavje Odnosi med organi državne oblasti in organi državne uprave

120. člen.

Vzajemni odnosi med organi državne oblasti in organi državne uprave LRS temelje na pravicah in dolžnostih, določenih z ustavo FLRJ, ustavo LRS, z zakoni in drugimi predpisi.

Poročilo o delu uprav Socialnega fonda OF v novembru 1946 v celjskem okrožju

Na podlagi čl. VIII. Statuta »Socialnega fonda OF« in 14. čl. Poslovnika o poslovanju »Uprav socialnega fonda OF«, izpolnjujoč načelo javnosti, izdaja Uprava socialnega fonda pri Okrožnem odboru OF v Celju za november 1946 naslednje poročilo:

	Okrajne uprave socialnega fonda OF						Skupaj celotno o rožje
	Ce je-mes o	Celje-okol.	Konjice	Mozirje	Šmarje	Trbovlje	
1. Število okrajnih USF, ki so predložile poročilo	1	1	1	1	1	1	6
2. Število kraj. USF, ki so predložile poročilo	19	32	10	20	10	16	107
3. Število rednih podpornikov SFOF v teh enot.	4.236	2649	409	2305	672	5.300	15.571
4. Skupno vplačani zneski v teh enotah	42.316.—	25.668.—	5.650.—	26.500.—	9.545.—	70.397.—	180.076.—
5. Za patronate nabrani prispevki	11.700.—	18.640.—	6.000.—	1.350.—	2.601.50	17.500.—	57.791.50
6. Izredne akcije »B«	—	—	—	—	—	—	—
7. Povprečno nabrani redni prisp. za vsako kr. USF	2.227.—	802.—	565.—	1.325.—	955.—	4.399.—	1.683.—
8. Povprečno nabrani redni prispevki na osebo	10.—	10.—	14.—	11.—	14.—	13.—	12.—

Gornji zneski pod 4, 5 in 6 so bili razdeljeni na posamezne ustanove:

Okraji	Skupno nabrani vsi prispevki (redni in redni, patronati)	Od tega so zadržale USF odno no prejeli:					
		Krajevne USF	Okrajne USF	Ok ožne USF	USF pri IOOF	Med. dom Vere Slandrove na Polzeli	Med. dom Dobron Dom onem. Černolice
1. Celje-mesto	54.016.—	8.463.—	8.463.—	8.463.—	16.927.—	11.700.—	—
2. Celje-okolica	44.308.—	5.133.50	5.133.50	5.133.50	10.267.50	18.640.—	—
3. Konjice	11.650.—	1.130.—	1.130.—	1.130.—	2.260.—	6.000.—	—
4. Mozirje	27.850.—	5.300.—	5.300.—	5.300.—	10.600.—	1.350.—	—
5. Šmarje	12.146.50	1.909.—	1.909.—	1.909.—	3.818.—	2.601.50	—
6. Trbovlje	87.897.—	14.079.—	14.079.—	14.079.—	28.160.—	10.500.—	7.000.—
Celotno okrožje	237.867.50	36.014.50	36.014.50	36.014.50	72.032.50	50.791.50	7.000.—

S tem poročilom zaključuje Uprava socialnega fonda pri Okrožnem odboru OF svoje delo, ker so z likvidacijo Okrožnega odbora OF prešle vse okrajne uprave socialnega fonda neposredno pod nadzor izvršnega odbora Osvobodilne fronte v Ljubljani. Uspehi, kakršne smo v tem času našega delovanja zabeležili, eicer niso dosegli stopnje Okrožnega mesta Ljubljane in Ljubljane-okolice, vendar smo v poslednjih mesecih držali vsaj tretje mesto in prepuštili četrto in peto mesto mariborskemu in novomeškemu okrožju. Že samo to je dokaz, da so naši napori in prizadevanja rodili uspehe, čeprav z njimi še ne moremo biti zadovoljni, zlasti ker vemo, da bi lahko bili še boljši.

Če se danes ozremo nazaj, kaj smo storili in kakšne uspehe smo dosegli, nam bo to najbolj nazorno pokazalo naslednje. V času našega štirimesečnega delovanja smo pač dosegli uspehe v tem, da imamo sedaj na področju bivšega celjskega okrožja aktiviziranih 107 krajevnih enot — uprav socialnega fonda, 15.571 rednih mesečnih podpornikov in da smo v tem času zbrali na rednih in izrednih prispevkih din 397.992.50 in za patronate din 119.558.—, skupaj torej din 517.550.50.

Od tega je bilo doslej uporabljeno in porazdeljeno za potrebe krajevnih enot socialnega fonda din 361.547.50, če pa upoštevamo, da je izvršni odbor Osvobodilne fronte iz tega fonda nakazal našemu okrožju kot izredno pomoč pogo-recem v Turjah še din 50.000.—, je bilo za kritje potreb socialnega skrbstva od gornjih nabranih prispevkov prablihen za podpore socialne pomoči potrebnim din 411.547.50, kar predstavlja 80 odstotkov od celotne nabrane vsote v našem okrožju.

Ko s tem poročilom zaključujemo z delom okrožne uprave socialnega fonda, izročamo vsem okrajnim upravam socialnega fonda naročilo, da vsaka na svojem področju z vso vneto nadaljuje začeto delo in si vsaka zase prizadeva v bodoče doseči še boljših uspehov. Zlasti

Pišejo nam ...

Iz Družmirja pri Šoštanju

Poročilo na kulturno-prosvetnem polju, ki smo ga dali v novembru, naj sledi danes še poročilo o socialnem delu našega KLO. Vse delo kaže, da sta odbora OF Družmirja in Gaberke, kakor tudi AFŽ v dobrih rokah. Agilnost, ki so jo do sedaj pokazali ti odbori je plodotvorna v vsakem pogledu. Skupni napori odborov in mase prinašajo tudi v socialnem pogledu lepe uspehe.

Pravilno je ljudstvo razumelo akcijo za pomoč Albancem, ki jih je zadela katastrofa. Zbrali smo zanje 1000 din.

Število podpornih članov socialnega fonda se je dvignilo na 130. Tako so znašali prispevki »Soc. fonda« za mesec oktober 1555 din in za mesec november 1280 din. Razen tega plačujejo člani OF mesečno članarino v redu in dajejo tudi prostovoljne prispevke. Masovni sestanki se vršijo redno vsakih 14 dni. Udeležba na njih je polnoštevna. Ljudje z zanimanjem sledijo vsaki poročilu o hitrem razvoju na vseh sektorjih in ob prilikah novih razpravljanj kažejo v živahnih diskusijah, kako jih zajame vsaka novost o napredku razvoja za našo lepšo bodočnost. Želeti bi bilo le, da v pri-

Naš šoštanjski AFŽ

Torej le nismo predvsem zaspali. Po dolgem času se je vršil 2. decembra t.l. sestanek AFŽ in je bila udeležba nad-vse razveseljiva. Saj so bili vsi sloji v lepem številu zastopani.

Ker je tov. Franc Milica za nekaj časa odsotna, jo zastopa tov. Destovnik Marija.

Tov. Trobej Marica je prečitala zanimiv in skrbno sestavljen referat o »Zemini meni«, ki mu je vse sledilo z največjim zanimanjem. Matere se je tudi opozorilo, da se pojavljata zadnji čas med mladino srbež in kraste. Vse to bo treba temeljito zatreti.

Razpravljalo se je o gospodinskem tečaju, ki je dobro obiskan in mu bo treba preskrbeti druge prostore, ker je prvotne zasedel KNOJ, da pouk ne bo trpel.

Sklenilo se je, da bodo sestanki pogostejši. Določil se je za prvega 18. decembar. Takrat se bo predavalo o AFŽ. Saj je res povezava med vsemi ženami zelo važna.

Ker si je AFŽ zadal nalogo, da ob-

To in ono iz Celja

V 35. številki »Naše delo« je bila ozi-gosana malomarnost hišnih posestnikov in upraviteljev zgradb v pogledu pravočasnega snemanja zastav. Vendar članek ni vžgal, na nekih stavbah vise zastave še sedaj. Tako n. pr. na hiši v Stanetovi ulici, kjer se nahaja trgovina »Na-Ma«. Upravitelj te hiše ni zagrešil samo malomarnosti, nego tudi uničenje ljudske imovine, ker je zastava od dolgega vi-senja in slabega vremena tako poškodo-vana, da jo bo treba v doglednem času zamenjati z novo.

Ulični sekretarji naj take malomar-neže opozore, pri sledečem takem pre-stopku pa zahtevajo za ponovni opomin plačilo izrednega prispevka v socialni fond OF. Ob tej priliki bi bilo treba še nekaj omeniti o naših zastavah. Z zve-zno Ustavu je predpisana oblika zastave. Če opazujemo naše zastave, najdemo zelo malo takih, ki so pravilno izdelane. Večina zastav ima premajhne in nepravilno postavljene zvezde. Ulični sekre-tarji naj razložijo hišnim posestnikom kako mora biti pravilno izdelana zastava.

Drug predmet bi bil: ulične in hišne tablice. Celjani imamo v mestu tovarno emailiranih predmetov. Ravno mi bi morali imeti prvi nove tablice z uličnimi napisi. Radi obledelosti barve, s ka-tero so bila svojčas prebarvana ulična imena, prihajajo na dan različna švab-ska imena. Ali bi se ta problem ne dalo

Mladinska prireditve v Celju

V soboto smo imeli priliko videti mladinsko družabno prireditev v prostorih Doma OF, ki je bila najavljena s številnimi lepaki in močno ustno propagando.

Prvi del družabnega večera je obsegal spored, ki pa prav gotovo ni nudil gledalcem tisto, kar so od njega pričakovali. Že pri vstopu v dvorano je človek nehote občutil površnost pripravljalnega odbora, saj je bila v dvorani le tretjina običajnih sedežnih vrst, ki so jih izpopolnjevali različni gostilniški in pi-sarniški stoli. Ob strani so bile postavljene mize, zadaj pa je predstavljal umazan pod nekakšno »zabavno stolišče.« Tu so ljudje odirali drug drugega ali pasedali na mize, kjer se je pozneje jedlo in pilo.

Za uvod je bil igran nekakšen skeč, ki naj bi prikazoval navzočim izdajalsko vlogo skrivcača, ki so ga pozneje odvedli partizani. Prizor je zaključil cenen kuplet, ki ni imel prav nič skupnega s celotnim potekom, niti ni bil vsebinsko duhovit, še manj pa primeren za mladinsko prireditev. Izvajanje je poleg dile-

Gasilci pododseka Sv. Jurij so zborovali

Gasilci pododseka Sv. Jurij so ime-li v nedeljo dne 15. decembra 1946 svoj redni letni občni zbor. Prisotni so bili: od Okraja tov. poveljnik okrajnega gasilskega odseka, šef varnostne službe notranjega odseka, nadalje poveljnik podod-seka, komandir Narodne milice, vsi po-vejniki čet ter precejšnje število članov.

Zborovanje se je pričelo ob devetih. Otvoril ga je tov. poveljnik pododseka, ki je dal besedo tov. poveljniku okraja in šefu varnostne službe notranjega od-seka. Govornika sta orisala važen po-men sedanjega gasilstva ter podčrtala ogromno važnost gospodarske strani gasilstva v ohranjanju lastne in narodne imovine. V kratkih obrisih sta prikazala razliko v delovanju gasilske organizacije. Povdarila sta, da ima gasilstvo vso pod-poro naših nadrejenih oblasti, dočim se je gasilstvo v stari Jugoslaviji smatralo vedno le kot organizacija podrejene važ-

Zadruga služijo ljudstvu

Bilo je v ponedeljek. Stopim v zadrugo poslovalnico. Lepo urejena prodajalna in precej strank se je gnetlo in čakalo postrežbe. Vidim zadovoljne obraze in pristopim k skupini žen. Za par trenutkov sem vedela, da daje zadruga svojim članom popust za celih 10 % pri nabavi živil. Čujem od vseh strani pohvalne be-sede in tudi sama sem bila zadovoljna. Uslužbenec Franci je povedal da je to radi dobička zadruga. Moji sosedi je de-jal: »Vam se bo poznalo, ker vas je številna družina. Skoraj 100 din manj samo pri tej postrežbi, koliko šele v teku vsega meseca.« Zadovoljno je žena prit-rdila. »Zato pa hodim iz Ostrožnega k vam, ker sem s postrežbo zadovoljna.

Ta trenutek sem dejansko videla, da služi zadruga res ljudstvu in ponosna sem, da sem član te skupnosti.

Slava.

V številki 31 od 29. novembra 1946 je v poročilu delovanja Uprave socialnega fonda OF Dolgo polje bilo pomotoma objavljeno, da šteje ta krajevni odbor 1599 prebivalcev namesto 1081, ki jih ta odbor dejansko ima.

Uprava socialnega fonda OF.

Nedeljska zdravniška služba

DEŽURNA SLUŽBA ZDRAVNIKOV za mesec december 1946.

za zavarovance FZSZ filiala v Celju Del 25. in 26. decembra:

dr. Bitene Maks, Trubarjeva 3 (nasproti protestantske cerkve).

rešiti na način, da bi po predložitvi cen tablicam od tovarne, MLO pozval hišne posestnike, da žrtvuje vsak vsotico, katera bi bila potrebna za skupno nabavo teh tablic.

Še nekaj! V Celju se je v času od iz-gona okupatorja že mnogo storilo. Od-stranilo ruševine, počistilo tu in tam. Spominjamo se, s kakim navdušenjem se je prostovoljno udarniško delalo. — Zadnje čase je pa vse to zaspalo, dela je pa še toliko. Poglejmo samo Trg mu-čenikov in Šandrov trg. Ali se ne bi dalo z nekaj dobre volje zravnati tiste rove, ki kaže imenovane trge?

Material, ki obdaja te rove, ne bi bilo treba nikamor voziti, nego ga na mestu uporabiti za zasutje teh rogov. Betonski oklepi rogov, izvzemši vhodov, menda niso preveč močni, dali bi se brez velikega truda razbiti, drobce teh razbitin zložiti na dnu rogov, vse pa pokriti in zravnati z ostalo zemljo.

V teku tega leta so bili napravljeni s prostovoljnimi delom mogočni prodori, nasipi in useke v kilometrskih dolžinah, pa bi se za tako malenkost ne našlo nekaj korajžnih ljudi, ki bi odstranili te spake z naših trgov in s tem dali pri-liko, da ko pride ta ljuba pomlad — bodo trgi urejeni, posejali se bodo s travo in zasadiji z drevjem ter lepotičnim grmičevjem.

tantskega pešadjanja motila nemogoča tehnična plat, saj ni bilo na odru niti scenerije, niti primerne razsvetljave. Ista scenerija, ki je bila izpopolnjena z raztrgano zaveso, je spremljala ves spo-red do zadnje točke. Pevske, glasbene in recitacijske točke so bile še dokaj dobre, če izvajamo izvajanje tria, ki je neprijetno vplival na občutljiva ušesa vs'ed disharmonije. Gotovo so bili mladi pionirji najboljši, in so s svojo točko vnesli vsaj nekaj pestrosti.

Za ples je igral v Celju še nepoznani plesni orkester iz Jožefovega hriba, ki predstavlja v Celju po osvoboditvi do sedaj najboljši plesni orkester. Manika mu le še rutina in deloma dinamika. Prav gotovo pa tudi drugi del prireditve ni nudil razvedrila in vesele zabave niti mladini niti starejšim. Pri zabavah takšne vrste je potrebna pestrost v deko-raciji, raznobarnost luči in udobnost. Gotovo pa ne mrzli in neurejeni pro-stori.

Čas je že, da končamo z improvizacijo in primitivnostjo.

R. G.

nosti. Tudi gasilci se zavedamo, da ži-vimo v času obnove.

Okupator tudi gasilstvu ni prizanesel; odnesel nam je obleke, opremo, orodje, cevi itd. Zato imamo še danes težave z nabavo odnešenih in obnovo uničenih stvari.

Zborovanje je na pobudo tov. okrajnega poveljnika poteklo precej živahno, ob poročilih poveljnikov se je razvila diskusija. Na ta način smo dobili pravo sliko o delovanju posameznih čet in z ozirom na vse zgoraj navedeno smo si bili na jasnem o našem delovanju v letu 1946.

Po zaključnih besedah tov. okrajnega poveljnika, ki nam je postavil smernice in cilje za bodoče delovanje, smo skle-nili, da bomo našo organizacijo dvignili, jo strokovno usposobili, da bo organi-zacija res last vsakega ljudstva, ki mu bo vsak čas na razpolago in v pomoč.

MEDDRUŠTVENI PRIPRAVLJALNI ODBOR za združitev obeh fizikalnih društev FD Olimpa in FD Celja sklicuje svoj prvi občni zbor za nedeljo 29. decembra 1946 ob 9 dopoldne v veliki dvorani Doma OF.

Na občni zbor so vabljene vsi člani in prijatelji obeh fizikalnih društev in vseh njihovih aktivov.

POZOR

Opremljeno sobo in predsobo išče dober plačnik; 1000 din dam nagrade osebi, ki mi nudi, najde ali odstopi prazno stanovanje s sobo in kuhinjo ali sobo in predsobo!

Arsen Radović, Hotel »Evropa«

OBVESTILO

MLO Celje, gospodarski odsek obvešča prebivalstvo mesta Celja, da odsek za preskrbo ob sredah za stranke ne posluje.

Mozirski fantje so darovali 200 din za Rdeči križ.

RAZPIS

Razpisuje se mesto hišnika v domu Ljudske prosvete v Zalcu.

Ponudbe z opisom strokovne izobrazbe in dosedanje zaposlitve je poslati na Fizikalno društvo Zalec.

Ljudska knjižnica Ivana Cankarja, Tomšičev trg je odprta vsak dan razen ponedeljka od 17. do 19. ure, ob nede-ljah od 9. do 11. ure; za mladino tudi ob sredah in četrtnih od 9. do 11. do-poldne.

Kupim črno ali sivo lisico z mufom ali brez. Naslov v upravi lista.

Življenje Maksima Gorkega

(Dalje)

Gorki je želel delavce pripraviti do tega, da bodo opomnili gospodarja na to svojo vzvišeno usodo. Poskušal je organizirati stavko, pa ni bilo iz tega nič. Prijateljstvo z revolucionarji mu je omogočilo, da je zapustil posel v Semjonovlji pekariji.

Andrej Derenkov je odprl pekarijo in dobiček iz nje je bil namenjen revolucionarnemu delu. V pekariji so potrebovali pomočnika in Gorki je bil kot nalašč za to posel.

Preselil se je z vsemi svojimi stvarmi od Semjonova k Derenkovu. Gnetel je testo, stavil hlebe v peč in oddajal sveže pečene zemlje v jedilnico za študente. In često je Gorki skrival v svoji košarici za kruh revolucionarno literaturo, ki jo je na skrivaj izročil temu ali onemu študentu skupaj z zemljami...

Derenkovlja pekarija je bila poleg žandarmerije. Žandarmi so v svojih modrih uniformah lezli preko plotu in prihajali v pekarijo po zemlje.

Derenkovljo pekarijo so opazovali.

»Ali radi čitate?« je vprašal Gorkega žandar Nikiforič. »Katero knjigo, na primer, pa so vam najbolj všeč?«

Nikiforič je vabil pekovskega pomočnika v svojo stražarnico in obrnil razgovor na študente in sovražnike naroda.

»Nevidna nit«, je razlagal Nikiforič, »gre kot tenka pajčevina iz srca Njegovega Veličanstva Aleksandra III., Carja vseh Rusij itd., itd. In ta nit gre skozi Njihove Milosti Cesarске Ministre, skozi Njihove Visokosti Generalne Guvernerje raznih Gubernij in skozi vse častnike in služabnike v službi Njegovega Veličanstva prav doli do zadnjega navadnega vojaka. Ta nit vse povezuje in vse ovija. Nevidna moč te niti je tisto, kar za vse večne čase drži skupaj državo Njegovega Veličanstva. Razumete?«

Gorki je razumel. To nevidno nit je začel čutiti vedno bolj in bolj — nit vohunjenja in obveščanja. Vsa dežela je bila ovita s to nitjo. S pomočjo svojih agentov je vlada pobirala revolucionarje v ilegali in jih metala v ječe ali pošiljala v taborišča na kazensko delo.

Ta nevidna nit je ovizala ljudi, ki so bili slabotnejši, ljudi, ki so videli kako nepravilčen je obstoječi red, ki jim je pa manjkalo poguma, da bi vstali zoper njega. Okrog vsake osebe, ki se ni hotela ukloniti, pa se je ustvarila neka praznina in ni se bilo lahko izmakniti tej praznini.

Tudi Gorki je postopoma začutil to praznino prav okoli sebe.

V Derenkovlji pekariji so vladali boljši pogoji kot v Semjonovlji izdelovalnici prest, toda tudi tukaj je bil Gorki zaposlen ves ljubi dan in včasih pozno v noč. Utrujen na smrt je prišel v svoj mali brlog, kjer je pognel malo petrolejko s temnim modrim steklom bliže h knjigi in se spravil k čitanju.

V teh nočnih urah si je Gorki nabral obsežno znanje. Narobe obrnjeni zaboj mu je služil kot miza in na njej je ob Puškinu ležalo delo fiziologa Sečenova »Možganski refleksi«.

In ko je zaprl knjigo, je pogosto sanjal o drugačnem življenju, kulturnem in polnem zanimivosti, o katerem je veroval, da mora nekje biti.

Želel si je nekomu zaupati te svoje misli.

Z občutki, v katerih sta se menjala strah in upanje, se je Gorki, ne oziraje se na nevarnost, na katero je namignil Nikiforič, obrnil k tistim, ki so svoje življenje zvezali z revolucijo.

V ilegalnih krožkih je bil prijateljsko sprejet. Le da so gledali nanj nekoliko zviška, kot se intelektualci često obnašajo napram samoukom.

Ponavadi so takole predstavili Gorkega:

»Samouk... iz ljudstva.«

Občudovali so ga, toda največkrat so brezbrizno poslušali, kar je imel povedati in včasih so celo zbijali šale na njegov račun.

Nekajkrat je Gorki poskusil, da bi začel govoriti o tem, kar je imel v mislih. »Oh, nekaj vendar!« so mu odrezali besedo.

In Gorki je prenehal.

Prišel je zapisovati v beležnico, pisal je vanjo svoje lastne pesmi med besedilom, ki ga je prepisal iz knjig, ki jih je čital. Pisal je o svojem nesrečnem prijatelju — steklarju Anatolu, o snegu, ki se je topil, da je teklo v debelem curku v klet pekarije, nad vse pa o ljubljani Volgi.

Nikdar ni Gorki te beležnice nikomur pokazal.

3. »Dogodek v Makarjevem življenju«

Vi, gospa, brez dvoma veste za zdravilo zoper zobobol, kaj ne? Toda jaz imam zobobol v srcu. To so hude bolečine, toda unča svinga in nekaj onega zobnega praška, ki ga je iznašel Berthold Schwartz, je odlično zdravilo zoper to bol.

(Heinrich Heine.)

Iz Nizjega Novgoroda je prišlo pismo s sporočilom za Gorkega, da mu je umrla stara mati, edini dobri in dragi prijatelj, ki ga je na svetu imel...

Prišla je jesen z neprestanim deževjem. Izgledalo je, kot da bi bilo nevidno tkivo, o katerem je govoril Nikiforič v svoji stražarnici, ovilo vso bolno naravo.

Gorki je obujal spomine na preteklost, na svojo staro mater, njune prekrasne izlete v gozd, na svoje knjige — na dobre in svetle strani svojega življenja v času, ko ga je vse drugo tlačilo kot ta neskončna jesen.

Ponoči so iz Gorkijevega malega brloga prihajale melanholične melodije. Ker mu je bilo težko pri srcu, je začel igrati na violino...

To je bilo leto, v katerem je zelo mnogo ljudi napravilo samomor. Neki študent je v poslovnem pismu govoril o »hitrejšem odhodu iz življenja«.

Nekateri prijatelji Gorkega so tudi poskakali »hitrejši odhod iz življenja«. Muzikantski, kuštrav študent žalostnega obraza se je ustrelil...

Dne 14. decembra 1887 je kazanski list »Volžski Vestnik« prinesel naslednjo vest:

»Dne 12. decembra ob 8. uri zvečer se je v ulici Podjužnaja, na obali reke Kazanke, z revolverjem ustrelil v levo stran prsi Aleksej Maksimov Peškov, obrtnik iz Nizjega Novgoroda, z namenom, da si vzame življenje. Peškova so takoj odpeljali v bolnišnico Zemstva in zdravnik, ki ga je pregledal, je izjavil da je rana nevarna. Na listek, ki so ga našli pri njem, je Peškov zapisal, da nikogar ne zadene krivda za njegovo smrt.«

Gorki sam je četrto stoletja kasneje v svoji zgodbi: »Dogodek v Makarjevem življenju« povedal vzrok, zakaj se je »Aleksej Maksimov Peškov, obrtnik iz Nizjega Novgoroda, ustrelil z revolverjem v levo stran prsi.« To je bil zgolj dogodek, ki je še enkrat pokazal, kako neverjetne težave so bile posejane na življenjski poti Gorkega.

Odločen, da si vzame življenje, je Gorki šel na trg in si za tri rublje kupil velik tulski revolver.

Isto noč se je Gorki napolnil v predmestje...

Našli so ga ležečega v snegu, na robu obale reke in ga odpeljali v bolnišnico. V njegovem žepu so našli nenavaden listek:

»Krivdo za mojo smrt pripisujem nemškemu pesniku Heinrichu Heineju, ki je iznašel zobobol srca. Prilagam moj potni list, ki sem ga dobil za ta posebni primer. Prosim, napravite posmrtni pregled mojega trupla in ugotovite, kakšen hudič me je zadnje čase obsedel.«

Iz mojega potnega lista se vidi, da sem A. Peškov; upam pa, da se iz tega listka ne bo nič videlo.«

Zdravnikova sodbja je bila, da bo ranjenec umrl v treh dneh. Te besede so prodrle v možgane Gorkega, ki je bil napol pri zavesti.

»Ne, ne bom umrl,« je dejal.

Profesor se je razjezil. Očividno je bil mnenja, da se bolnik obnaša vse prej kot olikano.

Gorki ni umrl.

Med počasnim in težkim okrevanjem so ga obiskali v bolnišnici njegovi stari tovariši, delavci iz Semjonovlje izdelovalnice prest. Od njih so mu prihajale besede sotolažbe, preproste besede, nežne in človeške. In Gorki je čutil, da mu je »zobobol v srcu« prešel in, da hoče živeti še naprej.

Vrnil se je v Derenkovljo pekarijo, toda ne za dolgo časa. Od časa do časa je prišel v pekarijo možak po imenu Mihajl Antonovič Romas. Ta sin kovača, ki je bil sam železniški delavec, ta stari revolucionar, ki je že odslužil deset let pregonstva, je delal vtis moža neobičajne moči in mirne odločnosti.

Romas se je začel zanimati za Gorkega. Spoznal je, da pekov pomočnik potrebuje vodstva in pomoči in ga povabil v Krasnovidovo, vas ob Volgi, kjer je imel majhno trgovino. Ta trgovina je služila Romasu kot zavetišče na deželi, kjer je med kmeti razvijal revolucionarno propagando.

In tako je Gorki ostal pri Romasu.

V Krasnovidovem je imel prvič priliko od blizu opazovati kmečko življenje. In z vsakim dnem, ki ga je tam prebil, mu je bilo težje in težje pri srcu.

V mnogih knjigah, ki jih je prečital, so opisovali mužike kot sanjave ljudi preprostega srca. V Krasnovidovem pa je videl nekaj povsem drugega — slepo sovraštvo in voljo grabežljivost. Tri družine so šle druga na drugo s koli in posledica je bila, da so stari ženi zlomili roko in mladeniču razklali glavo — in vse zaradi počenega lonca. In komaj je minil teden, da se kaj podobnega ne bi pripetilo.

Bogati, vaščani v Krasnovidovem so sovražili Romasa in njegovo trgovino. Zvečer se je v bližnji trgovine zbrala množica in opazke, ki so letele nanj, so bile vse prej kot laskave.

Kmalu po prihodu Gorkega so kulaki postajali aktivni.

Izota, kmeta, ki je bil prijatelj z Romasom, so našli mrtvega na obali Volge z razbito črepinjo.

Nato je nekdo s puško streljal na Romasa.

Potem so kulaki pognali v zrak peč v Romasovi hiši na ta način, da so mu zažgali trgovino in hišo. Gorkega so plameni zajeli v podstrešju. Zavil se je v ovčji kožuh in skočil skozi okno.

Romasova trgovina je pogorela do tal. Gorki je bil prisiljen, da se ogleda za novo streho.

Zapustil je Krasnovidovo. Skupaj s svojim prijateljem Barinovim, se je napolnil po reki navzdol v Astrahan. Dolgo časa sta potrebovala, preden sta prispela tja, nekaj časa sta se vozila kot slepa potnika na potniških parnikih, nato sta zopet kot delavca na ladji zaslužila prevoznino. Končno sta prispela do Kaspiškega morja. Gorki je tu prvič zagledal morje. In tukaj je še do nedavna pekovski in trgovski pomočnik postal ribič.

III. POGLAVJE

Železniški nočni čuvaj

Ko se je Gorki vrnil s Kaspiškega morja, se mu je Kazan zdel hladen in nepriazen. Derenkov je bil zaprl pekarijo, mnogo njegovih prijateljev je prav tako izginito z obzorja.

Ker ni mogel najti službe v mestu, se je Gorki udingal kot nočni čuvaj v Dobrinki, samotni mali železniški postaji.

Že od otroških let je vedno sanjal, kako bi pobežnil iz mesta in živel v kaki gozdarjevi koči ali oddaljeni stranski postaji.

In sedaj se mu je ta otroška želja, kateri se je že odrekel, izpolnila. Toda tudi tukaj ni našel duševnega mira.

Vsako noč je Gorki s palico v roki od šestih zvečer do šestih zjutraj krožil okoli tovornih skladišč in stražil vreče z moko. Gorki je pazil, da kozaki iz bližnjih stanic niso kradli moke. Toda kozaki niso bili edini, ki so si skušali pomagati. Sam postajenačelnik ni bil neaklonjen temu, da si ne bi vzel svojega deleža. Bil je to visok, grob možakar z izbuljenimi očmi in črno brado. Vsi so mu rekli »Afrikanec«. Kadar koli so se tovorni vagoni na poti z juga, od Kaspiškega morja, ustavljali v Dobrinki, je Afrikanec vlamljaj vanje, ker so bili zagotovito natovorjeni s perzijsko svilo ali orientalskimi slaščicami. Afrikanec je ukradene stvari prodajal in z izkupičkom organiziral pijanske orgije ter prisilil Gorkega, da se jih je udeleževal.

K sreči je Gorki le nekaj mesecev služil na tej postaji. Osvražal se je pri Afrikančevi kuharici, ogromni žensčini, ki je bila prav tako silna kot njen gospodar, Gorkemu je vedno grozila:

»Jaz ti bom že še pokazala, dečko!«

In ko je Gorki prišel s celonočne službe, mu je ukazala opraviti razne posle okoli hiše — pomesti dvorišče, naložiti peči in počistiti hlev.

Gorki je poslal pritožbo na glavni železniški urad. Na glavnem uradu se pa seveda nihče ne bi potrudil, da bi vzel v pretres pritožbo, ki jo je vložil neki nočni čuvaj zoper neko kuharico. Toda Gorkemu je padlo na um, da bi svojim navadam dal obliko pesmi. Naveličani železniški uradniki so brali nenavadno listino in se odločili, da Gorkemu olajšajo položaj. Bil je prestavljen na tovarno postajo v Borisoglebsku in določen, da čuva vreče in ponjave.

Gorko so začudile čudne in nesmiselne oblike življenja v tem podeželskem mestu.

Mestni župan je ukazoval, da se vrše službe božje, da bi se na ta način izgnal hudič iz tega ali onega studenta. Učitelj krajevnih šol je vsako soboto v javnem kopališču pretepel svojo ženo. In niti molitve niti pretepanja niso povzročila

najmanjšega zgražanja ali presenečenja v Borisoglebsku...

Gorki pripoveduje o svojem življenju v Borisoglebsku v zgodbi »Čuvaj«:

»Sanjajoč o tem, kako bi mogel izvršiti kako slavno dejanje, o sijajnih radostih življenja, sem čuval vreče in ponjave, kupe ograj proti snegu, železniške pragove in drva ter jih varoval pred kozaki iz bližnjih stanic. Čital sem Heineja in Shakespearea, toda včasih ponoči sem se nenadoma zopet znašel na zemlji med suho gnilobo, ki je prevlatala vse stvari okoli mene. Ob takih prilikah sem dolge ure presedel ali preležal brez vsakih misli v glavi, kakor da bi bil izgubil zavest zaradi udarca po glavi.«

Pri železnici v Borisoglebsku je bilo zaposlenih mnogo izobraženih ljudi — bivši študenti z univerze ali zavodov, gospodarstveniki in častniki. Nekatere so smatrali, da so politično »nezanesljivi«, prišli so iz ječe ali iz izgnanstva.

Prepoln ogorčenja jim je Gorki pripovedoval, kaj misli o malomeščanih v Borisoglebsku. Oni pa so se le smejali. Vse te njegove zgodbe so se jim zdele zgolj šaljive pripovedke.

Gorkega je ta odnos začudil. Ko je bil še v Kazanu, v tamkajšnjih revolucionarnih krožkih, je čutil, da ga je neka nevidna pregraja ločila od izobražencev. Često ga je zaradi tega bolelo srce. Toda kljub temu jih je spoštoval. Tukaj, v Borisoglebsku, pa v izobražencih ni videl ničesar drugega kot nizkotne, ozko-grudne domišljavce.

Le eden med njimi, mož z imenom Baženov, je vzkliknil, ko je do kraja poslušal Gorkega:

»To je res strašno!«

To je izrekel z globoko resnostjo in Gorki je čutil spoštovanje do tega moža.

Gorkega so bolesten vtisi tako rekoč zagrnili. — Začel je dobivati nenavadne napade jeze in zaničevanja napram ljudem. Knjige, ki jih je čital v tej dobi grenke osamljenosti, so mu govorile, da življenje ni samo gnilo in nesmiselno, temveč da ima tudi svojo svetlo in srečno plat.

Gorki je v to trdno verjel. Toda življenje mu je pripravilo še novo srčno bol.

Iz Borisoglebska je bil Gorki prestavljen na železniško postajo Krutaja kot nadzornik pri tehtanju.

Na tej majhni postaji, izgubljeni sredi stepe, se je človek počutil kot da bi se bil nanj poveznil ogromen neviden zvon — v občutku obupa se mu je skrčilo srce. Svizci so zvižgali, komarji so brenčali, včasih je priropotal mimo vlak, to je bilo vse. V Borisoglebsku so bile vsaj knjige in ko je opravil s svojimi vrečami in ponjavami, je Gorki ostajal sam s Heinejem in Shakespearejem. Tukaj pa ni bilo ničesar razen nekaj starih števil »Neve« z zavijanami ogli.

Nekega dne je Gorki v Krutaji dobil vest, da se je njegov edini prijatelj v Borisoglebsku, Baženov, na pokopališču ustrelil. V poslovnem pismu je prosil, naj vse njegove knjige pošljejo v Krutajo, »Maksimču...«

Mnogokrat je bil Gorki priča, da so si vzeli življenje prav tisti ljudje, ki so bili po njegovem mnenju boljši od drugih...

Gorki je šel v dvaindvajseto leto. Bližal se je čas, ko se bo moral javiti k vojakom.

Zapustil je Krutajo in jo peš mahnil proti Nizjem Novgorodu.

To je bilo spomladi. Toda Gorki ni pričakoval, da bo prispel v svoje rojstno mesto pred jesenjo.

IV. POGLAVJE

»Pesem o starem hrastu«

Vlekel se je skozi pokrajino ob Donu, si ogledal Tambov in rjzanska področja, se ustavljaj na stanicah, po vaseh, samostanih in si s priložnostnim zaslužkom prisluzil dovolj, da je mogel nadaljevati pot.

To je bilo Gorkijevo prvo potovanje po Rusiji.

Končno je v septembru prispel v Mosko.

Brž se je podal v okraj Kamovniki — k staremu dvorcu, v katerem je živel Tolstoj.

Gorki Tolstoja ni našel doma. Zofija Andrejevna, žena velikega pisatelja, je povabila tujca v kuhinjo in mu postregla s kavo in zemljami. Grofica je pripomnila, da stalno prihajajo številni sumljivi postopači na obisk k Levu Nikolajeviču. Gorki ji je vljudno pritrdil.

Gorki je moral nadaljevati pot proti Nizjemu Novgorodu. Takole je opisal ta del svoje poti:

»September je bil pri kraju. Jesensko deževje je radodarno močilo zemljo. Hladen veter je vel preko strnišč po polju, gozdovi so žareli v barvah; bil je to najlepši letni čas, vendar ne najbolj primeren za potovanje peš, posebno ne z raztrganimi čevlji.«

»Na moskovski tovarni postaji sem pregovoril železniškega čuvaja, da me je vzel v živinski vagon, v katerem je bilo osem črkeskih bikov, ki so bili namenjeni za klavnico v Nizjem Novgorodu. Pet bikov se je več ali manj lepo obnašalo, ostali pa me iz neznanega razloga niso trpeli in vso pot počenjali vse, kar so mogli, da bi se jaz neprijetno počutil. Kadar koli jim je to uspelo, so zadovoljno pihali in tulili.«

»Železniški čuvaj, majhen in bedast pijanec, s krivimi nogami in z redkimi zalizci, je kar meni odinil nalogo, da krnim svoje sopotnike; kadar smo se ustavili, je porinil naročaj sena skozi vrata in mi ukazal: »Nakrmi jih!«

»Štiri in trideset ur sem prebil v družbi teh bikov in ves čas prostodušno premišljal, da se nikdar več v življenju ne bom srečal s tako neotesanimi grdobami.«

Gorki ni šel v Nizji Novgorod praznih rok. V svoji torbi je imel beležnico, polno verzov in »Pesem o starem hrastu«.

Gorki je bil navdušen nad to permijo. Bil je trdno prepričan, da bo nekoč, ko bo objavljena, nedvomno napravila nepozaben vtis na duše soljudi.

Gorkega niso sprejeli v vojsko.

»Ni zanič. Ima preluknjana pljuča,« se je glasila sodba vojaškega zdravnika.

Moral si je najti zaposlitev. In tako je bivši pomivalec posode, izdelovalec prest, statist na odru in železniški čuvaj postal običajen delavec v neki pivovarni. Med drugim je bila njegova naloga, da je odjemalcem raznašal »bavarski kvas«...

Ljudje so se na cesti obračali in se ozirali za njim, za njegovo nenavadno nošo — širokokrajnim klobukom nekega gledališkega razbojnika, belim kuharskim suknjičem in modrimi hlačami policijskega častnika.

Gorki je pritegnil nase tudi pozornost policije. Toda njenega zanimanja ni vzbudila čudna noša raznašalca »bavarskega kvasa«, temveč čisto nekaj drugega...

V tem času je v Nizjem Novgorodu živelo mnogo revolucionarjev. Med njimi je bilo nekaj Gorkijevih starih prijateljev iz Kazana, ljudi, ki so bili izgnani v Nizji Novgorod po nemirih na kazanski univerzi.

Mož v kuharskem suknjiču in policijskih hlačah je pričel hoditi na sestanke ilegalnih krožkov. Gorki si je najel stanovanje z drugima političnima izgnancema iz Kazana — bivšim učiteljem, ki mu je bilo ime Čehin in bivšim študentom Somovim.

Zlasti s.dnjega so oblasti imele na sumu. Policijski vohuni so začeli nadzorovati hišo, kjer je bival Gorki s svojimi tovarišema.

V razna mesta so bila poslana vprašanja za podatke o Alekseju Peškovu, obrtniku iz Nizjega Novgoroda.

Kmalu potem je iz Petrograda prišel nalog za aretacijo Somova.

Toda policija je bila prepozna. Somov je že izginil. Izpraševali so Gorkega.

»Peškov se je pri navzkrižnem zaslišanju obnašal na nesramen in zelo predrzen način,« so poročali žandari svojemu šefu.

Gorkega so zaprli in vtaknili v enega okroglih stolpov v Nizjem Novgorodu.

»Kakšne vrste revolucionar pa misliš, da si ti?« je žandarmerijski general jezno pripomnil med zasliševanjem. »Pišeš pesmi in podobno... Sedaj ko te bom izpustil, raje pokaži to svojo robo Korolenku. Ali ga poznaš?«

In ko sta šla narazen, je dodal:

»Ti bi moral študirati, da h'm, pisati, toda ne te vrste stvari...«

Pod »to vrsto stvari« je mislil na revolucionarno delavnost. General ni mogel predvidevati, da bodo v nekaj letih prav spisi Gorkega delali njemu in njegovim ljudem toliko preglavic.

Gorkega so pridržali v zaporu en mesec. Nato so ga izpustili. Toda že je bil zapisan kot »nezanesljiv« in ostal je pod stalnim policijskim nadzorom.

Gorki se ni odrekel revolucionarnemu boju. Toda v nekem drugem oziru je upošteval nasvet žandarmerijskega generala, odšel je h Korolenku.

Vesele praznike in srečno novo leto!

Uršič Anton fotograf LAŠKO	Pajk Karl manufakturna in modna trgovina CELJE Tomšičev trg 2 Telefon 292	Pasarič Rudolf LAŠKO lesno-strugarstvo in izdelovanje igrač	Božič Drago FOTOPARFUMERIJA CELJE Prešernova 11
Mikulec Rajko modno krojaštvo TRBOVLJE		Jaklič in Oblak izdelovalnica usnjenih izdelkov CELJE, STANETOVA 15	Foto „Partizan“ R. MLEKUŽ CELJE
Medvešek Anton manufaktura TRBOVLJE	Lečnik Anton urar CELJE	„Slavija“ jugoslovanska zavarovalna banka EKSPozITURA CELJE Telefon 199 želi vsem svojim cenjenim zavarovancem vesele božične praznike in obilo sreče v novem letu.	Franc Leskovšek knjigarna in trgovina s papirjem CELJE Tomšičev trg 13
Franc Guček trgovina koles, lastna delavnica TRBOVLJE	R. Kraupner medičar in svečar CELJE Tomšičev trg 6	Šentjurec Gabrijel manufaktura in moda CELJE Kidričeva ul. 1	Fr. Strupi Celje
Vizjak Rudolf strojno ključavničarstvo TRBOVLJE II	Škorc Rudolf tapetar in dekorater CELJE Tomšičev trg 10	Filip Vrtovec DROGERIJA CELJE Stanetova ul. 11a	Albert Zigoj elektroradio CELJE Kidričeva 7
Gabrijel Jakob modno krojaštvo TRBOVLJE	TVRDKA V. Dečko CELJE Prešernova ulica 8	Gusti Vračko trgovina tekstilnega blaga CELJE	Jagodič Josip trgovina z železnino in špecerijo CELJE
Razboršek Josip trgovina z mešanim blagom TRBOVLJE	Karl Goričar-vd. trgovina s papirjem in knjigami CELJE	Ravnikar Ivan trgovina s špecerijo, barvami in mineralnimi vodami CELJE	Godnik Viktor urar CELJE Stanetova 6
M. Šribar trgovina — konfekcija in ročna dela CELJE	Loihner Karl trgovina s špecerijo CELJE	Dolinar Jože elektroinštalater in avtoelektričar CELJE Miklošičeva 2	Gorenjak Terezija gostilna CELJE se priporoča
Kolbezen Franc manufakturna in modna trgovina konfekcija CELJE Prešernova ulica 3 Telefon 346	Petek Anton manufakturna trgovina CELJE Stanetova ulica 1	Gatej Aleksander urar CELJE Stanetova 20	Puncer Ivan specialna trgovina usnjenih izdelkov CELJE Prešernova ulica 1
		J. Golmajer Celje	Lednik Alojz krojaštvo CELJE Kovaška ulica 1
		Škoflek Viktor in sin splošno ključavničarstvo vodovodne inštalacije CELJE Mariborska cesta 24	
		Franjo Belak elektrotehnično podjetje CELJE Jetniška 14	

Vesele praznike in srečno novo leto!

Usnjeni izdelki „Fenix“
Heajne Franc
Celje - Zidanškova ul. 4

Borovič Marija
trgovina šivalnih strojev in koles
CELJE
Miklošičeva 2

Bremec Anton
avtomehanična delavnica
CELJE
Miklošičeva 2

Slana Ferdo
špecerija — koloniale
CELJE
Stanetova 25

Oberžan Rudolf
izdelovanje vseh vrst ščetk,
omel in čopičev
CELJE
Stanetova ulica 16

Gams Drago
Celje

Mestni ljudski odbor
Gospodarska podjetja
Oblačilna delavnica
ČEVLJARSTVO
CELJE
Stanetova 22

Germ Martin
krojaštvo
CELJE
Mariborska 22

Sulejmanović Hasan
slaščičarna
CELJE
Mariborska 26

Pešak Josip
krojaštvo
CELJE
Mariborska 36

Miroslav Oblak
urar
CELJE
Kidričeva 3

Dominik Poženel
modna trgovina
CELJE
Tomšičev trg 11

Plevčak Franc
čevljar
CELJE
Zidanškova 9

Špoljar Štefan
splošno mizarstvo
CELJE
Gledališka 5

Andrej Rozman
splošno ključavničarstvo
CELJE
Jetniška 12

Kolar Josip
čevljarna
CELJE
Trg mučnikov 6

Štok Avgust
splošno kleparstvo in vodovodne
inštalacije
CELJE
Aškerčeva 8
Telefon 218

Žnidar Ivan
vozni ličar in tapetnik
CELJE
Mariborska 5

Precizno mehanična delavnica za
popravilo pisalnih, računskih
strojev in drugo
Grobežnik Dominik
CELJE
Vodnikova ulica 13

Okrožna centrala
Nabavno - prodajnih zadrug
z o. j.
Celje

NABAVNA IN PRODAJNA ZADRUGA
z o. j. V CELJU

SPECERIJSKE POSLOVALNICE:

št. 1 Tomšičev trg 3
št. 2 Prešernova ulica 10
št. 3 Stanetova ulica 14
št. 4 Prešernova ulica 7
št. 5 Mariborska cesta — Gaberje
št. 6 Mariborska cesta 62 — Sp. Hudinja

MANUFAKTURA:

Celje, Prešernova ulica 1

GALANTERIJA:

Celje, Tomšičev trg 2

ZADRUŽNE GOSTILNE:

Branibor, Mariborska cesta
Beli vcl, Stanetova ulica
Pohorje, Gaberje

PEKARNE:

Miklavžev hrib
Zidanškova ulica
Tomšičev trg
Spodnja Hudinja

RAZPOLAGA Z VELIKIM CENTRALNIM SKLADIŠČEM

Srečno in veselo novo leto želi
TRGOVSKO PODJETJE

„SADJE“
podružnica Celje

Tomšičev trg 9

nudi le skrbno obrano kvalitetno
sadje delovnemu ljudstvu!

Dolžan Franjo
kleparstvo
in vodovodna inštalacija

CELJE
Jetniška 4
Telefon 245

F. S. LUKAS
CELJE

liker, rum
brandi in žganje

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
LISTA

„NAŠE DELO“

CELJE

Gregl Dominik

galanterija - igrače - lesni izdelki

CELJE
Kidričeva 9

Kolenc Ivan

strojno in splošno ključavničarstvo

CELJE

Klinar Miloš

splošno ključavničarstvo

CELJE

Mihael Ožek

AVTODELAVNICA

CELJE
Levstikova 2

„Jug promet“
Celje

R. Salmič

urar

CELJE
Ljubljanska cesta 6

Karl Dvoršak

urar

CELJE

AVTOTAKSI
Krempuš-vdova

želi vsem cenjenim strankam
srečen božič in novo leto
CELJE
Mariborska 14